

КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2021/2022.

ISBN 978-86-6161-265-7

КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2021/2022.

Београд, 2024.

Издаје и штампа:

Републички завод за статистику
Милана Ракића 5, Београд
Тел: 011 2412 922; факс: 011 2411 260

Одговара:

Бранко Јосиповић, в. д. директора

Рукопис припремили:

Драгана Ђоковић Папић
Петар Ђорић
Владица Јанковић

Обрада података и табелирање:

Владица Јанковић
Драгана Ђоковић Папић
Петар Ђорић

Лектура и коректура:

Богдана Милошевић (српски)

Превод на енглески:

Одељење за Циљеве одрживог развоја, социо-економске индикаторе и правосудну статистику

Техничка припрема за штампу:

Одељење за развој, припрему и визуелизацију статистичких аутпута

ПРЕДГОВОР

Публикација „Коришћење времена у Републици Србији, 2021/2022” настала је на основу података добијених из Истраживања о коришћењу времена (ИКВ). Анкетирање се вршило на територији Републике Србије, трајало је годину дана, и то у периоду од 5. априла 2021. до краја априла 2022. године.

Републички завод за статистику (РЗС) од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Значај ове анкете је у томе што се подацима указује на разлике у коришћењу времена различитих група и категорија становништва. Најважније су разлике у активностима и оптерећености жена и мушкараца, посебно у вези с плаћеним послом и неплаћеним активностима у домаћинству.

Спровођење овог истраживања усклађено је у потпуности са Евростатовим препорукама за *HETUS (Harmonised European Time Use Surveys)* и односи се на талас за 2020. годину. Циљ усаглашених препорука за истраживања о коришћењу времена био је обезбеђивање јединственог приступа процесу прикупљања, обради и представљању података. Тако су и подаци ИКВ-а за Републику Србију упоредиви са истраживањима европских земаља. Спровођењем другог по реду истраживања, РЗС потврђује своју истрајност на унапређивању националне статистике и учешћу у програмима хармонизованих европских статистика.

Прикупљени подаци представљају вредан извор података који могу да помогну у развоју и примени релевантних социјалних политика у вези са радом и поделом посла, културом, спортом, условима живота омладине, условима живота старијих лица итд. Ово истраживање је важно и из перспективе родне равноправности јер садржи податке о учешћу жена и мушкараца у основним активностима. Овим истраживањем су и плаћени и неплаћени рад жена и мушкараца измерени и видљиви, што доприни спровођењу [Закона о родној равноправности](#), који је усвојен 2021. године.

В. д. директора
Бранко Јосиповић

ЗАХВАЛНОСТ

Неизмерну захвалност дугујемо консултантима Класу Риденстаму (Klas Rydenstam), једном од утемељивача Усаглашених препорука за истраживања о коришћењу времена, и Рикарду Орвалу (Richard Öhrvall), који су несебично поделили своје знање и вештине са запосленима током више стручних семинара посвећених методолошким припремама, обради и анализи података.

Јованка Стојановић је својим познавањем методологије истраживања, искуством са терена и вољом несебично учествовала у припремама и теренској реализацији и другог Истраживања о коришћењу времена на чему смо јој наизмерно захвални.

Захваљујемо и свим анкетарима и контролорима ИКВ-а, свим ангажованим шифрантима и свим запосленим у РЗС-у који су учествовали у реализацији истраживања, али и свим члановима домаћинстава широм Републике Србије без чијих попуњених дневника не би ни било резултата овог истраживања.

САДРЖАЈ

Предговор	3
Захвалност	4
Увод	7
Циљ истраживања	8
Методологија истраживања	9
План узорка	11
Тумачење података	13
Шта се прикупља истраживањем о коришћењу времена?	13
Мерење на нивоу групе	14
Основне статистичке мере	14
Тумачење забележених домена	16
Структура коришћења времена у Републици Србији	19
Како користимо време?	19
Како користе време лица различите старосне доби?	25
Коришћење времена лица из градских и осталих насеља	28
Да ли образовање лица утиче на коришћење времена?	30
Како на коришћење времена утиче запосленост?	32
Породични састав и коришћење времена	35
Дневни ритам	37
Детаљније о коришћењу времена	39
Укупан посао – плаћени и неплаћени	39
Место плаћеног посла и рад од куће	42
Активности после посла	43
Активности неплаћеног посла	46
Брига о детету	52
Оброци и пијење кафе	54

Укупно слободно време	56
Гледање Слагалице	60
Стрес пре и после пандемије	61
Бити сам током активности	64
Уместо закључка	66
Прилози	68
Карактеристике Истраживања о коришћењу времена	68
Шифре главне и паралелне активности – класификација	73
Шифре активности на I нивоу активности	78
Шифре за место дешавања и превозно средство	79
Превозно средство	80
Шифре са ким је проведено време	81
Бинарне шифре	81
Списак учесника	88

➔ Символи

-	Нема појаве
..	Мали број

УВОД

Предмет ИКВ-а јесте како жене и мушкарци у Републици Србији проводе своје време; где су највеће разлике, а где најмање; ко ради у кући, а ко не; ко зарађује новац за живот, а ко ради у кући без плате; колико је укупно време које трошимо на поједине активности.

Циљ ИКВ-а је увид у то како становништво Републике Србије користи своје време, али и процена доприноса жена и мушкараца националној економији.

У последњих неколико деценија ИКВ је постао инструмент за посматрање и оцењивање широког спектра друштвених феномена у многим земљама, а најчешће за анализу неплаћеног рада у домаћинству. ИКВ је извор података за мерење неплаћеног рада и може да да допунске податке за статистику рада.

Посао који жене обављају у кући није довољно препознат од стране оних који креирају и воде јавне политике. Да је женски рад у домаћинству правилно вреднован, креатори политике би имали јаснију слику о томе како социјална политика утиче на жене и мушкарце. Препознавање женског рада у домаћинству је посебно релевантно за доношење одлука у области образовања, запошљавања, здравства, социјалних услуга, урбаног планирања и укупног благостања.

Жене су мање заступљене у плаћеним пословима и, самим тим, не могу ни да имају адекватан приступ бројним социјалним услугама као што су здравствена заштита, стручно оспособљавање и друго.

► ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Главни циљ ИКВ-а јесте да се стекне увид како становници Републике Србије проводе своје време током 24 часа. Истраживање обезбеђује податке о томе како становници користе време током дана или ноћи, радним даном или викендом. Истраживање траје једну годину и покрива све недеље током посматране године да би се уочиле и сезонске варијације.

Основни инструмент истраживања за добијање података о коришћењу времена је дневник у који су чланови домаћинства бележили своје дневне активности. На основу спроведеног истраживања, добијени су подаци о томе колико становници Републике Србије проводе времена у плаћеним, неплаћеним и другим бројним активностима као што су лична нега, путовање, учење, слободно време и сл. Из родне перспективе, истраживање је додатни извор поузданих података за статистику полова.

Корак даље било би признавање обима и вредновање значаја неплаћеног кућног рада у друштву. Када би национални рачуни укључили неплаћени рад у укупан бруто домаћи производ (БДП), добила би се реалнија слика о продуктивности једне земље јер би укупне светске вредности БДП-а порасле између 25 и 30 процената, а укупне стопе учешћа времена проведеног у раду, од стране жена и мушкараца, било на плаћеном или неплаћеном, биле би приближније.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог већ неко време ради на институционализацији здравствене заштите која би се обезбедила лицима и на основу неплаћеног рада у домаћинству, као и на установљавању правилника за обрачун кућног неплаћеног рада.

На основу истраживања о коришћењу времена, добијамо следеће информације:

- основне разлике у начину коришћења времена између жена и мушкараца,
- просечно време проведено у плаћеном и неплаћеном послу,
- како проводе време лица која су запослена и она која нису,
- како проводе време лица различите старости и пола,
- како проводе време лица у градским или осталим насељима,
- како се користи време радним данима или данима викенда.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

У овом истраживању коришћени су инструменти који су у потпуности усклађени са [Усаглашеним препорукама за европска истраживања о коришћењу времена из 2018. године \(HETUS\)](#), едиција из 2020. године.

Основни инструменти истраживања су:

1. Упитник за домаћинство: ИКВ-1,
2. Индивидуални упитник за лице старо 15 и више година: ИКВ-2 и
3. Дневник за лице старо 15 и више година: ИКВ-3.

Према Плану званичне статистике за 2020. годину, у којем се најављују спровођења истраживања РЗС-а, Истраживање о коришћењу времена требало је да почне почетком априла 2020. године и да теренски рад траје годину дана. Али, непосредно после одржане обуке за анкетаре и контролоре у марту 2020. године, у Републици Србији је било уведено ванредно стање као вид заштите становништва у борби против заразне болести ковид-19. Током пролећа и лета 2020. године, РЗС није спроводио ниједно анкетно истраживање па је стога и спровођење ИКВ-а одложено на годину дана.

Почетком 2021. године, донета је одлука да се са спровођењем ИКВ-а започне током 2021. године. Запослени у РЗС-у организовали су онлајн обуке за анкетаре и контролоре, и то као дводневну обуку за нове анкетаре и контролоре, као и једнодневно подсећање за већ обучене анкетаре и контролоре.

Методологија истраживања је предвиђала да анкетари методом интервјуа, уз помоћ лаптоп компјутера, обезбеде податке о домаћинству и лицима путем два горе наведена упитника (ИКВ-1 и ИКВ-2). Дневник је остављан на попуњавање члановима домаћинства старости 15 и више година и то за унапред одређене дане. Основни инструмент истраживања је дневник који се заснива на уписивању активности појединца у току 24 часа, у десетоминутним интервалима.

Стручњаци за информационо-комуникационе технологије (ИКТ) из РЗС-а креирали су апликацију за унос података из упитника за домаћинство и упитника за лице у ИСТ програму (десктоп апликација РЗС-а) и веб-апликацију за унос информација из дневника. Папирне дневнике су за унапред одређене дане попуњавали чланови домаћинства који су били стари 15 и више година, а анкетари ИКВ-а су уносили податке из преузетих дневника преко веб-апликације у онлајн базу података. У обе апликације уграђена је логичка контрола за проверу уноса података. Коришћена је и трећа апликација и то у *SPSS* програму која је била намењена за додатну контролу добијених одговора из дневника. Финалне базе

података су послате Евростату на контролу, где је извршена валидација података у програмима *STRUVAL* и *EVAL*.

Након завршеног теренског рада и уноса дневника од стране анкетара, сукцесивно се обављало и шифрирање дневника. Прва фаза шифрирања подразумевала је аутоматско шифрирање активности на месечном нивоу. За аутоматско шифрирање коришћен је речник ИКВ-а, који је направљен на основу базе шифрираних активности из првог спроведеног истраживања из 2010. године. Овај речник био је током теренског рада сукцесивно допуњаван и прилагођаван с циљем што бољег аутоматског препознавања и шифрирања унетих активности. Речник ИКВ-а, односно Кодекс шифара за 2021. годину, садржао је скоро 10 000 појмова.

По завршетку фазе аутоматског шифрирања месечне „порције“ дневника, ангажовани шифранти су преузимали материјал који је аутоматски шифриран, контролисали и додатно шифрирали нешифриране активности. Путем веб-апликације која је направљена за унос и контролу активности ИКВ-а, пет добро обучених шифраната, који су били ангажовани као спољни сарадници, обављали су појединачну контролу садржаја њима додељених дневника, вршили евентуалну исправку шифара и обављали шифрирање преосталих нешифрираних активности ИКВ.

У ту сврху, било је коришћено „Упутство за шифрирање активности и Кодекс шифара“. Кодекс шифара преузет је из Евростатове методологије, преведен на српски језик и прилагођен захтевима Републике Србије, а садржао је дефиниције, напомене и примере текста активности.

Шифрирање појединачних активности из дневника изузетно је важна и осетљива фаза рада од чије успешности зависе и резултати комплетног истраживања. Шифрирање активности лица током два случајно изабрана дана није било могуће без ширег увида у породичне, образовне и економске карактеристике лица, што је било обезбеђено за свако поједино лице чији се дневник шифрира у апликацији за шифрирање активности.

Корисни линкови:

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/tus_esms.htm

https://unstats.un.org/unsd/statcom/53rd-session/documents/BG-3h-Quality_UN_EG_TUS2021_FINAL_SENT_rev-E.pdf

▶ ПЛАН УЗОРКА

Циљну популацију представљају приватна (неинституционална) домаћинства и лица старости 15 година и више на територији Републике Србије, без Региона Косово и Метохија, која представљају уобичајено становништво. Популација обухваћена истраживањем ограничена је на домаћинства која живе у пописним круговима у којима је у време Пописа становништва, домаћинства и станова 2011. године евидентирано најмање 20 домаћинстава. Популација обухваћена истраживањем редукована је за 1,5% у односу на циљну популацију.

У анкети је примењен двоетапни стратификовани случајни узорак. Јединице прве етапе су пописни кругови, а јединице друге етапе су домаћинства. Стратификација пописних кругова је извршена према територији на нивоу НСТЈ 2 (четири региона: Београдски регион, Регион Војводине, Регион Шумадије и Западне Србије, и Регион Јужне и Источне Србије) и типу насеља (град и остало).

Планирана величина узорка износила је 2 340 домаћинстава у 234 пописна круга, а очекивани број појединаца износио је три лица по домаћинству.

Алокација узорка, према типу насеља и територији на нивоу НСТЈ2, урађена је пропорционално броју лица старости 15 и више година, на основу процена лица за 2019. годину. Узорак пописних кругова је на случајан начин подељен на 26 подузорака, тј. један подузорак је био предвиђен за две седмице у години (табела А).

Табела А. Алокација узорка

	Тип насеља	Процена лица, 2019.	Узорак			
			две седмице		година	
		Број лица 15+	број пописних кругова	број домаћинстава	број пописних кругова	број домаћинстава
Република Србија	Укупно	5982008	9	90	234	2340
Београдски регион	Г	1168643	2	20	52	520
	О	267912	1	10	26	260
Регион Војводине	Г	958876	1	10	26	260
	О	634269	1	10	26	260
Регион Шумадије и Западне Србије	Г	799665	1	10	26	260
	О	849801	1	10	26	260
Регион Јужне и Источне Србије	Г	673910	1	10	26	260
	О	628932	1	10	26	260

Пописни кругови, као јединице прве етапе, изабрани су систематски са вероватноћом пропорционалном броју домаћинстава. Домаћинства из сваког пописног круга изабрана су случајно, са једнаким вероватноћама. Након избора домаћинства, 10 домаћинстава из сваког пописног круга су на случајан начин распоређена у две седмице, по 5 домаћинстава за сваку седмицу. Сваком домаћинству је на случајан начин додељена једна комбинација два дана за вођење дневника, односно један радни дан (понедељак–петак) и један дан викенда (субота или недеља).

Да би оцене из узорка биле репрезентативне за посматрану општу популацију, сваком домаћинству и лицу из узорка придружен је пондер (фактор експанзије). Израчуната су два различита пондера. Пондер за домаћинство и лица из домаћинства за обраду података прикупљених упитником за домаћинство и упитником за лица, и други пондер за лица која су попунила бар један дневник.

Главна компонента пондера је реципрочна вредност производа вероватноћа избора у свакој етапи за сваки стратум и представља основни пондер (пондер плана узорка). Друга компонента пондера узима у обзир ниво неодговора за домаћинство, лице и дневник. Након завршетка рада на терену израчунате су стопе одговора за домаћинства. Оне су искоришћене за кориговање пондера плана узорка за сваки пописни круг. Да би се смањио ефекат неодговора и да би оцене тотала за посматрану популацију, биле у складу са текућим демографским проценама, примењена је метода калибрације према десетогодишњим старости (седам група), на нивоу региона (НСТЈ 2).

Пондери узорка су придружени базама података и анализе су извршене пондерисањем података за свако домаћинство и лице у узорку.

▶ ТУМАЧЕЊЕ ПОДАТАКА

➔ ШТА СЕ ПРИКУПЉА ИСТРАЖИВАЊЕМ О КОРИШЋЕЊУ ВРЕМЕНА?

Подаци за ИКВ прикупљају се уз помоћ дневника. Испитаници су уписивали својим речима активности које су обављали током дана и ноћи, тако да је у дневницима забележено време када су започели и када су завршили своје активности. Сваки испитаник требало је да попуни по два дневника за два унапред изабрана дана, с тиме што је дневник требало попунити за сваки десетоминутни интервал током 24 часа. На основу ових података могуће је израчунати колико је свака од уписаних епизода трајала и ко ју је обављао.

Сагласно препорукама NETUS, уз помоћ дневника као главног инструмента истраживања, евидентирана су и следећи домени:

1. Време: десетоминутни интервали од 04:00 до 03:50 наредног дана
2. Основна (главна) активност: Шта сте радили?
3. Паралелна активност: Шта сте још радили?
4. Коришћење рачунара: Да ли сте за ову активност користили рачунар, интернет, паметни уређај или нешто слично?
5. Локација или превозно средство: Где сте били?
6. Са ким сте били: Да ли сте били сами или са неким кога познајете?

Табела Б. Пример дневника 2021/2022. године

1/8		ДНЕВНИК ЗА		ПОПУЊАВАЊЕ							
Р. бр.	Време	Шта сте радили?	Шта сте још радили?	Да ли сте за ову активност користили рачунар, интернет, паметни уређај или нешто слично? Ставите x, + или ✓	Где сте били? Забележите место или превозно средство. <small>На пример: код куће, код пријатеља, у школи, на радном месту, пешке, аутобусом, колима, бициклом, на мотору...</small>	Да ли сте били сами или са неким кога познајете? Ставите x, + или ✓					
		Забележите главну активност за сваки 10-минутни период од 04.00 до 07.00!	Забележите најважнију паралелну активност.			Упишите само једну, главну активност на свакој линији! Правите разлику између путовања и активности која је разлог за то путовање.	с другим чланом домаћинства	друга особа коју познајете	сам/сама	партнер	родитељ
01	04.00 – 04.10			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
02	04.10 – 04.20			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
03	04.20 – 04.30			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
04	04.30 – 04.40			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
05	04.40 – 04.50			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
06	04.50 – 05.00			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
07	05.00 – 05.10			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
08	05.10 – 05.20			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
09	05.20 – 05.30			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	05.30 – 05.40			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	05.40 – 05.50			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	05.50 – 06.00			☐		☐	☐	☐	☐	☐	☐

Добијени подаци састоје се од низа епизода или догађаја и свака епизода садржи информације за шест наведених домена. Свака епизода има индивидуални и временски идентификатор. Индивидуална идентификација повезује епизоде за одређено лице и одређени дневник и садржи основне информације о домаћинству испитаника и личне карактеристике појединца. Временски идентификатори указују на почетак и завршетак активности, односно епизода, а самим тим пружају информацију о трајању епизода.

Основне информације о домаћинствима и члановима домаћинства прикупљају се путем упитника ИКВ-1 и ИКВ-2. Сврха тих прикупљених информација је да се формирају различите групе становништва за које се рачуна и приказује статистика коришћења времена.

➔ МЕРЕЊЕ НА НИВОУ ГРУПЕ

Испитаници су попуњавали дневнике за два случајно изабрана дана који су били исти за све чланове једног домаћинства. Тако се случајним избором дана добија увид у то како се одвија дан у животу људи. Али, ти дневници не могу представљати појединце. Мере коришћења времена имају смисла када се рачунају за групе појединаца које се формирају на основу информација прикупљеним на основу два упитника – за домаћинство и за лице. То су информације које се односе на тип насеља, врсту дана, породични састав, пол лица, старост, радни статус, број деце итд.

➔ ОСНОВНЕ СТАТИСТИЧКЕ МЕРЕ

У овом извештају коришћене су три основне мере које се користе у истраживању о коришћењу времена и њих је потребно пажљиво тумачити: прва мера односи се на просечно време свих анкетираних лица, друга се односи на проценат лица која су обављала одређену активност, док се трећа мера односи на просечно време у обављању активности за лица која су обављала одређену активност.

1. **Просечно време** проведено у одређеној активности односи се на сва анкетираних лица. Рачуна се тако што се укупно време проведено у одређеној активности подели бројем свих анкетираних лица.
2. **Учешће становништва у обављању активности** представља проценат анкетираних лица која су провела време обављајући одређену активност током дана. Рачуна се тако што се број лица која су обављала ту активност подели бројем анкетираних лица.
3. **Просечно време оних који су обављали активност** односи се само на оне који су обављали ту активност. Рачуна се тако што се укупно време проведено у одређеној активности подели бројем лица која су ту активност и обављала.

Све мере се могу израчунати за велики број различитих група становништва, на основу информација које су прикупљене из упитника за домаћинство и индивидуалног упитника.

На примеру активности плаћеног посла за жене показаћемо како се рачуна **просечно време**. Сабира се трајање свих епизода за плаћени посао, за све дневнике које су попуниле жене. Тако ће жене које обављају плаћени посао имати много сати плаћеног рада, а жене које не обављају плаћени посао неће га ни имати.

Укупно време свих жена проведено у плаћеном послу дели се укупним бројем дневника жена, без обзира на то да ли јесу, или нису, обављале активности плаћеног посла. Различите расподеле активности могу довести до истих вредности. Узмимо, на пример, плаћени посао у трајању од четири сата дневно. Ако све жене раде четири сата дневно, ова мера ће и износити четири сата. Али, резултат ће бити исти и ако половина жена ради осам сати, а друга половина не ради уопште. Ако се просечне вредности две групе становништва разликују, то значи да појединци из једне групе становништва проводе више времена у плаћеном послу од других.

Информације о расподели међу групом налазе се у учешћу које показује проценат лица која проводе време у обављању неке активности. То значи да ако је, на пример, учешће 100%, онда сви обављају неки плаћени посао, а ако је 50%, онда половина њих учествује у плаћеном послу. Ако две групе становништва имају исто просечно време, али се учешћа разликују, онда је извесно да су појединци који су припадали групи са нижом стопом учешћа, у просеку, радили дуже времена.

Тако долазимо и до треће мере, тј. просечног времена оних који су обављали активност. То је просечно време које се односи само на оне који су активност и обављали.

На табели В се види да су просечно време (прва мера) и просечно време оних који су обављали активност (трећа мера) исти за активност спавања, јер су сви уписали спавање у дневник. Друга мера износи 100%, што значи да су сви уписали активност спавања.

Табела В. Приказ података према основним мерама истраживања, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима и процентима)

Мера	личне потребе		плаћени посао	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Просечно време				
(Укупно време проведено у одређеним активностима / број свих анкетираних лица)	08:24	08:18	02:23	03:56
Учешће становништва у обављању активности				
(Број лица која су обављала одређене активности / број свих анкетираних лица)	100	100	33	48
Просечно време оних који су обављали активности				
(Укупно време проведено у одређеним активностима / број лица која су их обављала)	08:24	08:18	07:18	08:08

У плаћеном послу, у примеру, жене су у просеку дневно проводиле два сата и 23 минута, активност плаћеног посла уписала је свака трећа жена (33%), а просечно време рада жена које су обављале активности плаћеног посла је износило је седам сати и 18 минута.

➔ ТУМАЧЕЊЕ ЗАБЕЛЕЖЕНИХ ДОМЕНА

Према правилима NETUS, испитаник старости 15 и више година бележи сопственим речима своје активности у десетминутним интервалима у дневник који обухвата 24 часа. Дневник се попуњава за два случајно изабрана дана. У случају да су се две активности обављале истовремено, постоји простор у дневнику за бележење и главне, и паралелне активности. У следеће колоне уносе се информације о томе да ли је лице за наведену активност користило рачунар, интернет или паметни уређај, затим информација о месту где је обављена активност или да ли је коришћено превозно средство, и на крају се уноси присуство других лица.

Сходно овоме, сваку забележену епизоду у дневнику карактерише време када је започета и завршена, главна активност, могућа паралелна активност, да ли је коришћен компјутер или интернет, место где је обављана или коришћено превозно средство, као и присуство других лица. Временски идентификатор садржи информације о времену и трајању сваке епизоде.

У фази када су се шифрирале активности из дневника, шифриране су и информације о локацији, тј. месту где је активност спроведена или да ли је коришћено неко и које превозно средство.

Епизода представља јединицу понашања. Убележени домени, један по један или заједно у разним комбинацијама, дају увид у различите аспекте понашања људи. Избор анализе података зависи од циљева анализе односно за које аспекте понашања, односно за које епизоде постоји интересовање.

Ако претпоставимо да нас интересује узимање оброка, онда треба да се изаберу оне епизоде у дневницима које садрже активност узимање оброка (одговор на питање у дневнику: „Шта сте радили?“ као главна или „Шта сте још радили?“, као паралелна активност). Ако нас интересује да ли је лице које је узимало оброк било само или не, место где је лице јело и да ли се још нека активност дешавала у исто време, као што је, на пример, читање новина, онда информације које се односе на главну и паралелну активност, место и информација са ким је обављана активност могу да пруже потребне и довољне информације за адекватно одређивање епизоде.

Ако бисмо, међутим, узели у обзир само главну активност *исхрана*, онда бисмо искључили оне случајеве у којима је лице узимање оброка забележило као паралелну активност и тако би узимање оброка било потцењено.

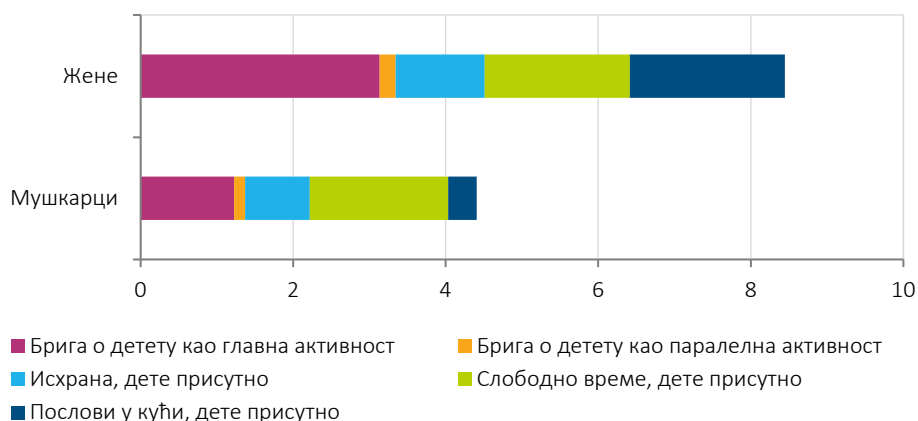
Такође, добијен је резултат, на пример, да су епизоде у просеку трајале пет минута када је основна активност била разговор са дететом. То, међутим, не значи да не постоје друге могућности за разговор са децом. Ако неко жели да процени колико се времена проведе у причи са децом, неопходан је ипак шири приступ.

Претпоставимо да је испитаник мајка детета и да је она уписала као главну активност „ручам“, да није забележила паралелну активност, а да је дете присутно. У том случају, већа је вероватноћа да мајка разговора са дететом него да не разговара. Да би се проценило време разговора са дететом, све епизоде у којима постоји могућност да до разговора дође треба да буду идентификоване, да се укључи време проведено у заједничким активностима и да се дода укупном просечном времену. Значи, све информације треба да се искористе како би се пронашле одговарајуће епизоде и да би се укључиле активности у укупно забележене епизоде, а не само неке од њих. Како се користе информације које су садржане у забележеним епизодама, зависи и од сврхе анализе.

Графикон А пружа неке од могућих процена времена проведеног у бризи о детету. Овде не говоримо о просеку за све који имају 15 и више година, већ само о групи лица оба пола који су родитељи детета млађег од седам година. Прво, ту је главна активност брига о детету. Подаци ИКВ-а из 2021. године указују на то да су мајке у домаћинству са дететом од нула до шест година старости посвећивале бризи о деци мало више од три сата дневно, а очеви нешто више од једног сата.

Графикон А. Просечно време проведено у активностима бриге о детету старости 0 до 6 година, родитељи у пару, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Овоме треба додати и бригу о детету која је забележена као паралелна активност. Укупна бригаа о детету, било као главна или паралелна активност, повећава се на три и по сата за мајке, односно жене, а изнад једног и по сата за очеве, тј. мушкарце.

Али, значајно је и време које родитељи / старатељи проводе не бавећи се изричито активностима које обављају са дететом тј. са децом, већ и другим активностима у присуству детета.

Ако се укључи узимање оброка заједно са дететом, онда се добије још један сат. Ако се укључе активности слободног времена жене уз присуство детета, онда се добију још непуна два сата. Ако се свему томе прикључи и обављање кућних послова које се врши уз присуство детета, добије се нешто мање од девет сати „бављења“ дететом дневно за мајке, што је знатно више од првобитна три сата која су добијена као главна активност бриге о детету. За очеве, ове вредности расту од једног сата, до више од четири сата дневно.

Све у свему, подаци истраживања о коришћењу времена врло су специфични за анализу и зато се у овом одељку и налазе објашњења која треба да помогну онима који читају извештај да што боље разумеју начин обраде и тумачење података.

▶ СТРУКТУРА КОРИШЋЕЊА ВРЕМЕНА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Како ћемо провести дан, преподне или вече, радни дан, викенд или празник, зависи од много чинилаца: од узраста лица, пола, школске спреме, занимања, здравственог стања, од тога да ли је лице у браку или не, да ли је лице само или са неким током обављања активности. Уз коришћење поменутих мера, у овом одељку биће представљени подаци о томе како су становници Републике Србије старости 15 и више година у просеку провели 24 сата у периоду од 5. априла 2021. године до краја априла 2022. године.

➡ КАКО КОРИСТИМО ВРЕМЕ?

Графикон 1 показује колико времена у просеку становништво Републике Србије старости 15 и више година, односно жене и мушкарци, проводе у шест основних група активности током дана: плаћени посао, неплаћени посао, учење, личне потребе, слободно време и остале активности. Графикон 1 је графички приказ прве мере, односно просечног времена проведеног у обављању ових шест основних активности и односи се на сва анкетирана лица.

На графикону се види да становништво у просеку проводи мало више од три сата на плаћеном послу, али и на неплаћеном послу, односно тачно по три сата и осам минута за обе активности и за све анкетирано становништво.

Под плаћеним послом подразумева се време проведено на главном и споредном послу, паузи за ручак и путовању на посао и са посла, као и друге активности у вези са послом.

Под неплаћеним послом подразумева се време које се проведе у обављању неплаћених активности, односно у кувању, чишћењу и спремању куће, прању и пеглању веша, поправкама у домаћинству, куповини, бризи о деци и одраслима, бризи о кућним љубимцима, путовању у вези са неплаћеним послом и другим кућним, неплаћеним пословима.

Следећа приказана активност је учење које је у просеку трајало мање од пола сата, односно 25 минута. Учење укључује време проведено у настави у школи или на факултету, домаћим задацима, учењу у слободно време, путовању у вези са учењем и осталим активностима у вези са учењем.

Највише времена проводи се у активностима које се односе на личне потребе: 11 и по сати. Личне потребе укључују спавање, време проведено у јелу и пићу,

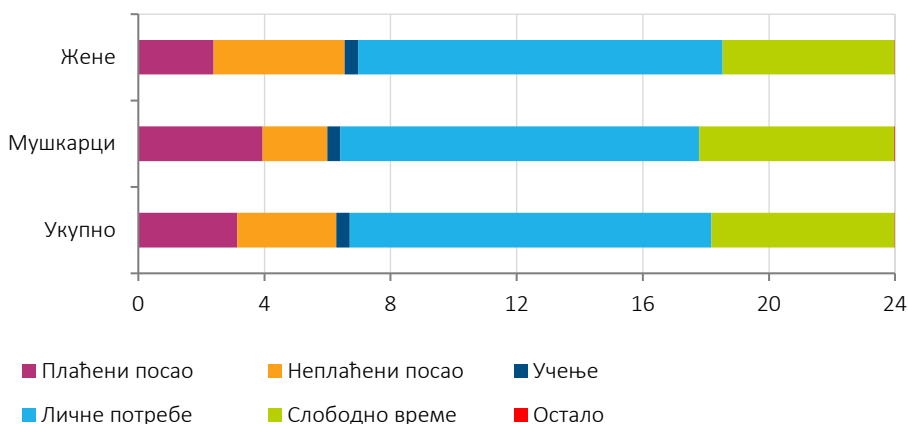

купању, облачењу, али и у дремању, лежању у кревету због болести и друге личне активности.

У активностима слободног времена проводимо скоро четвртину дана, односно пет сати и 48 минута у просеку. То је време проведено у дружењу са породицом или пријатељима, у забави, култури или спорту, гледању ТВ програма, одмарању или ленчарењу, у читању књига или новина, раду или игри на компјутеру, као и време које се провело у сличним активностима и путовању у вези са наведеним активностима.

У осталим активностима проводимо јако мало времена – један минут у просеку, и то су активности које се односе на неодређена путовања и неодређене активности.

Графикон 1. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Графикон 1, осим података за укупно становништво, садржи и податке приказане према полу. Тако се види да је мушко становништво старо 15 и више година скоро 50% више времена ангажовано у плаћеним пословима него женско, али и да жене раде двоструко више од мушкараца у кући на неплаћеним пословима. У сваком случају, лица оба пола, а нарочито жене, проводе пуно времена у пословима који се не плаћају, а ти послови имају велики допринос у укупној оствареној вредности људског рада.

На овом графикону се такође види да и жене и мушкарци проводе четвртину дана у радним активностима, без обзира на то да ли су плаћене или не. За мушкарце укупан посао, односно и плаћени и неплаћени рад заједно трају у просеку шест сати, али за жене укупан посао траје пола сата дуже. И однос плаћеног и

неплаћеног рада повољнији је за мушкарце, јер они у плаћеном послу проводе две трећине укупног посла (66%), а жене скоро исто толико у неплаћеном (63%).

Подаци ИКВ-а показују да мушкарци проводе мало више од шест сати у активностима слободног времена, док жене проводе скоро школски час краће од њих (05:27). Што се тиче преосталих активности (личне потребе, учење и остале активности), разлике у њиховом трајању међу половима су минималне, осим у коришћењу слободног времена.

Табела 1 показује колико времена у просеку проведе становник Републике Србије у шест главних активности, без обзира на то да ли су оне наведене у дневнику или не. У табели 1 приказани су подаци за радне дане и дане викенда, као и за све дане јер је свако лице требало да попуни дневник за два дана – један за радни дан, а други за дан викенда.

Прва представљена активност је плаћени посао (сталан и привремени посао лица, главни и други посао, али и ручак током паузе, путовање у вези са послом и друге сродне активности).

Жене старости 15 и више година у просеку проведу непуну два и по сата дневно на плаћеним пословима с тиме што радним данима проведу скоро три сата, а нерадним данима непун сат. Мушкарци у просеку проводе више времена дневно на плаћеним пословима него жене – непуну четири сата, с тиме што радним данима проведу четири сата и 43 минуте, а нерадним данима два сата. Ови подаци су израчунати као просек за све жене и мушкарце, без обзира на то да ли су радили на плаћеним пословима или не.

Табела 1. Просечно време проведено у активностима према врсти дана и полу, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

	Радни дани			Дани викенда			Сви дани		
	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно
Плаћени посао	02:57	04:43	03:48	00:58	01:59	01:28	02:23	03:56	03:08
Неплаћени посао	04:02	01:55	03:01	04:25	02:21	03:26	04:09	02:03	03:08
Учење	00:31	00:30	00:31	00:12	00:10	00:11	00:26	00:24	00:25
Личне потребе	11:20	11:06	11:13	12:07	12:03	12:05	11:33	11:22	11:28
Слободно време	05:08	05:42	05:24	06:14	07:23	06:47	05:27	06:11	05:48
Остало	00:00	00:01	00:01	00:00	00:01	00:01	00:00	00:01	00:01

Следећа активност је неплаћени или „кућни“ посао у којем просечан становник Републике Србије проведе мало више од три сата, с тим што жене проводе у просеку двоструко више времена (четири сата и девет минута) у односу на мушкарце (два сата и три минута).

Из података се види да жене радним данима у овим активностима проводе четири сата (04:02), а данима викенда скоро четири и по (04:25). Мушкарци радним данима проведу непуна два сата (01:55), а нерадним непуна два и по сата (02:21), што значи да се неплаћеним послом представници оба пола баве 20 и више минута дуже викендом него радним данима.

И жене и мушкарци мало времена проводе у учењу, мало мање од пола сата. Али, и једни и други више времена проводе у учењу радним данима (по пола сата) него викендом (жене 12 минута, мушкарци 10).

У обављању личних потреба, становништво Републике Србије проведе скоро половину свог 24-часовног времена, односно и жене и мушкарци у просеку дневно проведу непуних 11 и по сати (11:28). Посматрано према данима, и жене и мушкарци више времена проводе у тим активностима за време викенда него радним данима. У обављању личних потреба, жене данима викенда проведу 14 минута више него мушкарци.

Податке је могуће посматрати и на нижим класификационим нивоима активности, као што је спавање, исхрана итд., у оквиру активности личних потреба. Тако, и жене и мушкарци више од трећине дана проведу спавајући. Жене за време викенда спавају пола сата дуже него радним данима, а мушкарци 42 минута дуже.

У активностима конзумирања хране и пића проведе се мало више од два сата. Посматрајући према врсти дана, жене су у овим активностима проводиле 17 минута дуже викендом него радним даном, а мушкарци 15 минута дуже.

Што се тиче слободних активности, у просеку становништво Република Србије проведе непуних шест сати с тиме што мушкарци просечним даном проведу 34 минуте дуже него жене. Жене нерадним данима проводе 67 минута дуже у овим активностима у односу на радне дане, а мушкарци 100 минута дуже.

Табела 2 садржи другу меру која се користи у анализи података ИКВ-а и представља учешће становништва у обављању наведених активности. То је, у ствари, мера која приказује проценат становништва старости 15 и више година које је обављало поједине активности током просечног дана.

Табела 2. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	Радни дани			Дани викенда			Сви дани		
	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно
Плаћени посао	39,3	56,5	47,6	16,2	28,2	22,0	32,7	48,4	40,3
Неплаћени посао	93,0	76,4	85,0	94,1	78,4	86,5	93,3	77,0	85,4
Учење	9,4	8,0	8,7	5,7	5,8	5,7	8,4	7,3	7,9
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Слободно време	98,7	98,9	98,8	99,7	99,4	99,5	99,0	99,1	99,0
Остало	2,8	4,2	3,5	2,5	3,8	3,1	2,7	4,1	3,4

У активностима у вези са плаћеним радом учествовало је 40% анкетираних лица. То су активности код којих има и великих разлика међу половима. Трећина жена (33%) узраста 15 и више година обавља плаћене послове када се рачунају сви дани у недељи. Ако се погледа само плаћени рад радним данима, проценат је нешто већи – 39 процената, а упола мањи нерадним данима 16%. На другој страни, скоро сваки други мушкарац ради свим данима – 48 процената, чак 57% њих радним данима, а 28% нерадним данима.

Разлика је значајна и када се посматрају подаци за учешће у плаћеним активностима према полу: 16 процентних поена (п. п.) у корист мушкараца када се посматрају сви дани, тј. 17 за радне дане, а 12 п. п. за дане викенда. Када се посматра плаћени посао само данима викенда, плаћени посао је обављала свака шеста жена и сваки трећи мушкарац.

Када је у питању неплаћени рад, у просеку, 85% лица је обављало неку неплаћену активност. Скоро све жене старости 15 и више година пријавиле су неку од активности неплаћеног посла током целе недеље – 93%, док је то урадило мало више од три четвртине мушкараца (77%). Као што се и очекује, и жене и мушкарци мало више раде на кућним пословима викендом него преко радне недеље.

Учење, односно студирање је трећа од представљених активности и подаци показују да се учењем бавило током целе недеље непуних осам процената испитаника, односно мало више од осам процената анкетираних жена и седам процената анкетираних мушкараца. Из табеле се види да и једни и други мање уче викендом него радним данима.

Сва анкетирана лица обављала су неку од активности које се односе на личне потребе – 100%, без обзира на пол и врсту дана, односно сви су бележили спавање, конзумирање хране и пића, умивање, облачење итд.

Слободно време је део свакодневног живота скоро свих нас и само један проценат анкетираних није пријавио ове активности. Разлике у учешћу у овој активности према полу и врсти дана су минималне.

Табела 3 садржи трећу меру која се користи у анализи података ИКВ-а – просечно време оних који су обављали активности. У њој су подаци о томе колико времена су у просеку становници Републике Србије, који су обављали наведене активности, заиста и провели у обављању те активности.

Табела 3. Просечно време оних који су обављали активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

	Радни дани			Дани викенда			Сви дани		
	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно
Плаћени посао	07:31	08:21	08:00	05:59	07:05	06:40	07:18	08:08	07:47
Неплаћени посао	04:20	02:31	03:33	04:42	03:00	03:58	04:26	02:39	03:40
Учење	05:32	06:24	05:56	03:41	03:00	03:21	05:11	05:38	05:23
Личне потребе	11:20	11:06	11:13	12:07	12:03	12:05	11:33	11:22	11:28
Слободно време	05:12	05:46	05:28	06:16	07:25	06:49	05:30	06:14	05:51
Остале активности	00:27	00:33	00:30	00:30	00:37	00:34	00:28	00:34	00:31

У просеку, становник Републике Србије који је забележио да је радио на плаћеним пословима проведе дневно на тим пословима седам сати и 47 минута. Жене у просеку дневно раде више од седам сати (седам сати и 18 минута), а мушкарци мало више од осам сати (осам сати и осам минута). Када поредимо по полу просечан дан у недељи, жене раде 50 минута мање на плаћеним пословима од мушкараца. Наравно, више времена се на плаћеним пословима проведе радним данима него викендом, и то за више од једног и по сата код жена, а сат и 16 минута код мушкараца.

У обављању неплаћених послова, просечни становник Републике Србије који је забележио ове активности проведе три сата и 40 минута, с тиме што мушкарци проведу сат краће (02:39), а жене скоро сат дуже времена (04:26). Жене проведу

радним данима у просеку четири сата и 20 минута, а данима викенда проведу 22 минута више. Мушкарци пак радним данима проведу два и по сата (02:31), а нерадним три сата. Све у свему, и у овим наведеним активностима су приметне значајне разлике према полу.

Лица која су навела да су учили, дневно су у просеку проводила пет сати и 23 минута у овим активностима, с тиме што су жене забележиле 12 минута краће од просека, а мушкарци 15 минута дуже. Али, постоји и разлика између дана када су испитаници учили. Тако, мушкарци више него дупло дуже уче радним данима него данима викенда (разлика три сата и 24 минута), док је код жена разлика непуна два сата (111 минута).

Скоро половину дана становници Републике Србије проведу у активностима личних потреба, и то траје у просеку 11 и по сати, с тим што се викендом проведе 52 минуте дуже него радним данима. Не постоји велика разлика између полова у времену које се проведе у овим активностима – само 11 минута у корист жена. И једни и други више времена проводе у активностима личних потреба данима викенда него радним данима, и то мушкарци непун сат (57 минута), а жене десет минута мање (47 минута).

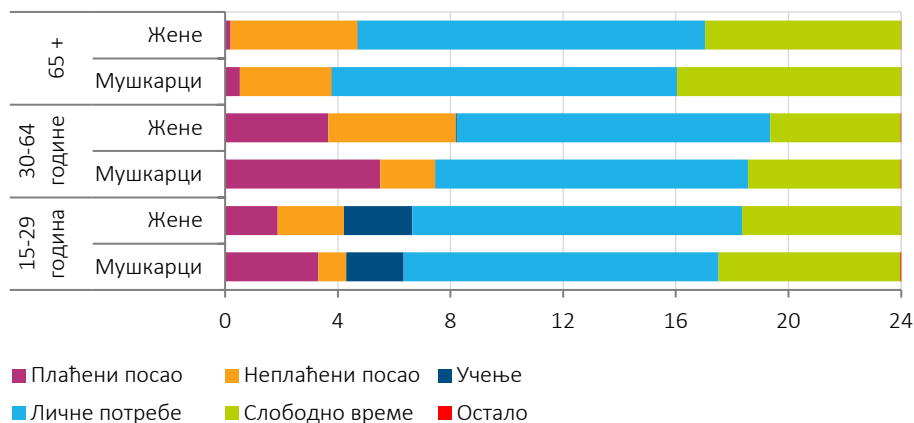
Скоро четвртина времена током дана се проведе у слободним активностима (05:51), с тиме што су и овде видљиве разлике према полу. Жене у просеку проведу пет и по сати у овим активностима, и то 18 минута мање радним данима, а данима викенда 46 минута дуже од просека. На другој страни, мушкарци у овим активностима у просеку проведу мало више од шест сати (06:14), и то радним данима проведу пет сати и 46 минута, а нерадним данима седам сати и 25 минута. Све у свему, када је у питању радни дан, жене у овим активностима проведу 34 минуте мање времена од мушкараца, а данима викенда сат и 10 минута мање него мушкарци.

➔ КАКО КОРИСТЕ ВРЕМЕ ЛИЦА РАЗЛИЧИТЕ СТАРОСНЕ ДОБИ?

Лица различите старости, односно млади, лица средњег доба или старија лица, различито користе своје време и на графикону 2 је приказано како лица различите старости проводе време. Старост анкетиране популације приказана је кроз три старосне категорије: млади старости од 15 до 29 година, лица средње доби од 30 до 64 године и лица која су старија од 65 година, односно старија популација.

Графикон 2. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 година и више, према старости и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

На графикону се види да на плаћеним пословима највише времена проводе мушкарци старости од 30 до 64 године – 05:30, потом жене средње доби – 03:40, па млади мушкарци – 03:18 сати. Мушкарци из контингента средње доби у плаћеним пословима проведу скоро два сата дуже него жене исте старости (110 минута).

Младе жене на плаћеним пословима проводе скоро дупло мање времена (87 минута краће) него млади мушкарци. За лица старости 65 и више година подаци показују да мушкарци у просеку раде три пута дуже од жена – 32 минуте износи плаћени рад мушкараца, а 11 минута плаћени рад жена.

Жене у обављању неплаћеног посла проведу знатно више времена од мушкараца. На графикону 2 се види да жене средње доби и старије жене проведу највише времена у обављању кућних послова (четири и по сата), а млади мушкарци најмање (непун сат времена). Када се упореде мушкарци средње и старије доби, старији мушкарци више времена учествују у неплаћеним активностима него мушкарци средње доби, и то за 78 минута.

Највећа разлика према полу је међу становништвом средње доби односно старости од 30 до 64 године – жене проводе четири и по сата у неплаћеним пословима, док мушкарци проведу непун два сата (117 минута).

Младе жене проводе нешто мање од два и по сата у обављању неплаћених послова, а млади мушкарци непун сат. Код старијих лица, жене проведу 76 минута више на неплаћеним пословима него њихови вршњаци.

У учењу, као што се и очекује, највише времена проводе млади, и то девојке непунa два и по сата (02:25), а младићи двадесетак минута мање (02:02). Жене средње доби су пријавиле да су училе у просеку две минуте дневно, мушкарци пола минута. Старија анкетирана лица скоро да нису проводила време у учењу.

У активностима личних потреба старији мушкарци и жене проводе мало више од пола дана. Млађе и становништво средње доби, оба пола, у активностима личних потреба проведе око 11 сати, а највише младе жене које на ове активности у просеку дневно проведу скоро пола дана – 11:42.

За обављање слободних активности, најмање времена има становништво старости од 30 до 64 године, где жене имају скоро сат времена мање од мушкараца (04:38 према 05:24). Потом долазе најмлађи који на овим активностима проведу сат више од лица средње генерације. Највише слободног времена су пријавили представници старијих, и то жене седам сати и мушкарци осам сати.

Табела 4 садржи податке о учешћу становништва према старосним категоријама у обављању наведених активности.

Табела 4. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према старости и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	15-29		30-64		65+	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Плаћени посао	24,5	39,2	49,0	66,3	5,5	10,9
Неплаћени посао	86,0	61,9	96,0	79,1	92,5	85,3
Учење	44,3	35,6	1,3	0,3	0,2	0,1
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Слободно време	99,3	99,5	98,4	98,5	99,9	100,0
Остало	3,3	6,7	2,9	4,1	1,9	1,6

Из табеле се види да су у плаћеном послу најзаступљенија лица средње доби (од 30 до 64 године). Наиме, 66% мушкараца и 49% жена средње доби уписали су у дневник плаћене активности.

Када се посматра укупно анкетирано становништво (старости 15 година и више), скоро половина мушкараца (48%) и трећина жена (33%) обављали су плаћене послове. Друге две старосне категорије у мањем обиму учествују у овим активностима – млади 32% и стари 8%. Разлика међу половима је такође изражена у корист мушкараца, и то код младих за 15 процентних поена (п. п.), а код старијих особа за пет п. п.

Међу свим старосним категоријама, у неплаћеним пословима више учествују жене, и то жене средње доби – чак 96%. Само 14% млађих жена, односно 7,5% међу старијима од 65 година није се бавило активностима неплаћеног посла. У неплаћеним пословима најмање учествују млади мушкарци (62%).

Млади су, такође, процентуално највише учили, с тим што су младе жене биле посвећеније учењу од младих мушкараца – 44% према 36%. У осталим старосним категоријама проценат лица која су забележила да су учила скоро је занемарљив.

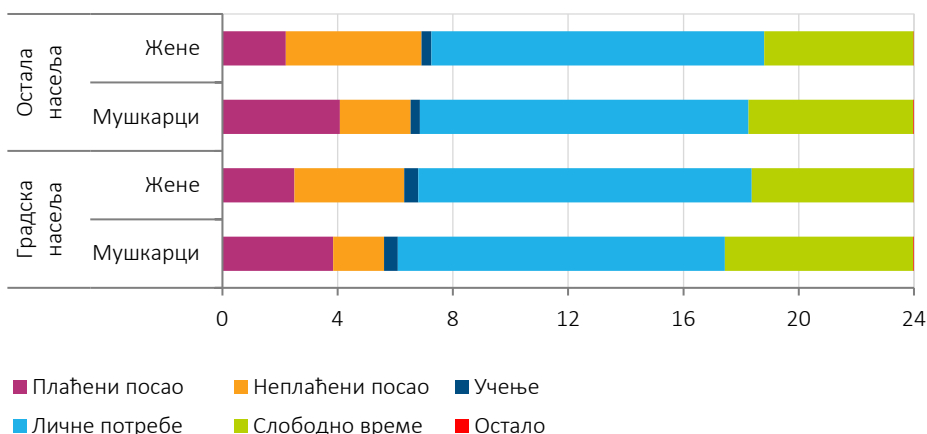
Сви анкетирани су проводили време у обављању неке од активности личних потреба јер код свих анкетираних лица различитог пола и старости стоји 100%.

Што се тиче слободног времена, већина је навела неку од активности (преко 99%), а само мали проценат испитаника средње доби (око 1,5%) није навео да је обављао ове активности.

➔ КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА ЛИЦА ИЗ ГРАДСКИХ И ОСТАЛИХ НАСЕЉА

На графикону 3 представљено је колико времена у просеку становници градских и осталих насеља (званична типологија насеља Републике Србије) проводе у обављању шест основних активности. Прва представљена активност је плаћени посао, уз важну напомену да се у ИКВ-у подразумева да становници осталих насеља који се баве пољопривредом обављају плаћени посао.

Графикон 3. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према типу насеља и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Мушкарци из осталих насеља, сваког дана у просеку на плаћеним пословима раде мало више од четири сата (04:04), и то је за 14 минута више од мушкараца из градских насеља, док жене из градских насеља раде два и по сата на плаћеним пословима, што је за 18 минута више од жена из осталих насеља.

Што се тиче неплаћеног посла, у осталим насељима и жене и мушкарци раде више од становника градских насеља. Тако, жене у осталим насељима на неплаћеним пословима проводе непуних пет сати (04:42), а жене из градских насеља непуну четири сата (03:48). На другој страни, мушкарци из осталих насеља у неплаћеним активностима проводе скоро два и по сата (02:27), а из градских насеља 42 минуте мање (01:45).

Када се посматрају активности слободног времена, највише слободног времена имају мушкарци у градским насељима (06:32), док анкетирани из осталих насеља у тим активностима проведу ипак нешто мање времена (05:42).

Што се тиче анкетираних жена из градских насеља, у слободним активностима оне проводе сваког дана у просеку мало више од пет и по сати (05:36), док из осталих насеља, 25 минута мање (05:11).

Када су у питању остале активности, разлике према типу насеља и полу анкетираних лица су мале и занемарљиве.

Табела 5. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према типу насеља и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	Градска насеља		Остала насеља	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Плаћени посао	33,2	45,9	31,9	51,9
Неплаћени посао	94,2	76,6	91,9	77,5
Учење	9,9	8,5	5,9	5,7
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0
Слободно време	99,3	99,1	98,4	99,1
Остало	2,8	4,2	2,6	4,0

Већи проценат мушкараца него жена ради на плаћеним пословима и у градским, и у осталим насељима – 13 п. п. више у градским, а чак 20 п. п. у осталим насељима. Мало више од половине мушкараца из осталих насеља (51,9%) ради на плаћеним пословима, док је на тим пословима нешто мање од трећине жена (32%). Скоро половина мушкараца (45,9%) из градских насеља обавља плаћене послове, док то чини само једна трећина жена (33,2%). Све у свему, мушкарци из

осталих насеља више раде на плаћеним пословима него лица из градских насеља уз подсећање да су укључени и послови у пољопривреди.

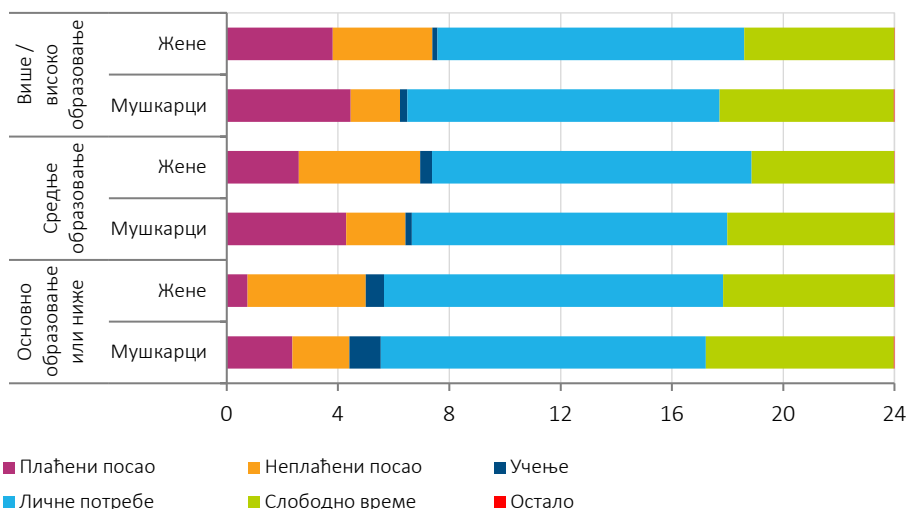
Три четвртине мушкараца и из градских (76,6%) и из осталих насеља (77,5%) учествовало је у неплаћеним активностима, док су жене заступљене са чак 94,2% у градским, односно 91,9% у осталим насељима.

Када се посматрају активности учења лица у градским насељима, 10% жена је убележило те активности и нешто мање мушкараца (8,5%). На другој страни, и жене и мушкарци из осталих насеља су заступљени у овој активности са 6% анкетираних.

➡ ДА ЛИ ОБРАЗОВАЊЕ ЛИЦА УТИЧЕ НА КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА?

На графикону 4 представљене су три категорије образовања које су добијене из питања о највише завршеној школи становништва старости 15 и више година за основне активности. То су: основно образовање или ниже, средња школа, и висока или виша школа.

Графикон 4. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према највишем степену образовања и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Међу женама, најдуже на плаћеним пословима раде жене са вишом или високом школском спремом – непуна четири сата (03:48). Потом следе жене са средњом школом са мало више од два и по сата, и на крају жене са најнижим образовањем

– један школски час. Слична је ситуација и код мушкараца: на плаћеним пословима највише раде анкетирани са високом или вишом школом, и то са скоро четири и по сата (04:27), десет минута мање од њих лица са завршеном средњом школом, а најмање са завршеним основним или нижим образовањем (02:21), што је скоро три пута више него жене истог образовног нивоа (00:45 према 02:21).

Када се посматрају разлике међу половима за лица са истим образовањем, најмање разлике су међу лицима са највишим образовањем – 38 минута краће раде жене од мушкараца; када је у питању најнижа школска спрема, жене у просеку раде мање од мушкараца – чак 97 минута, а 102 минута када је у питању средња школска спрема.

Али, жене са средњом школом на неплаћеним пословима у просеку дневно проводе скоро четири и по сата (04:21), са најнижом школском спремом мало мање од четири и по (04:14), а са највишом школском спремом мало више од три и по сата (03:34). Када су у питању мушкарци, највише времена у обављању активности неплаћеног посла су пријавила лица са средњом школском спремом (02:08), нешто мање лица са најнижом школском спремом (02:03) и најмање они са највишом школском спремом (01:46). Мушкарци са највишом школском спремом су дупло мање времена провели у обављању неплаћених послова од анкетираних жена истог образовања (01:46 према 03:34).

Када се посматра учење, највише времена у активностима учења проводила су лица са основном школом, и то мушкарци чак 68 минута, а жене 40 минута. У категорији лица са завршеном средњом школом, предњаче жене са 26 минута, у односу на 14 минута колико су учили мушкарци. Што се тиче више и високе школе, жене су училе 11, а мушкарци 16 минута.

Што се тиче слободног времена, њега су највише имали најмање образовани мушкарци (06:45), а најмање жене са средњом школом – мало више од пет сати (05:07).

Када се посматра табела 6, која се односи на проценат становништва у обављању активности, у плаћеним активностима учествовала је половина мушкараца са средњом школом (51,8%) и трећи на жена (34,3%) истог образовања. Што је нижа школска спрема код жена, смањује се и њихово учествовање у плаћеним пословима.

Табела 6. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према највишем степену образовања и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	Основно образовање или ниже		Средње образовање		Више / високо образовање	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Плаћени посао	13,9	32,5	34,3	51,8	50,8	54,0
Неплаћени посао	89,9	72,4	94,7	78,4	94,0	77,2
Учење	10,5	18,2	8,7	4,8	5,2	4,4
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Слободно време	99,4	100,0	98,9	98,7	98,7	99,4
Остало	3,0	3,9	3,2	3,8	1,3	5,2

Из табеле се види да што је образовање и жена и мушкараца више, у благом порасту је и учествовање у плаћеним активностима. Када су у питању неплаћене активности, од овог правила одударају само лица са високом односно вишом школском спремом.

Све у свему, када су у питању плаћене активности, учешће и жена и мушкараца расте што је већа школска спрема, што је потврда да школовање обезбеђује веће могућности за плаћеним послом, и то нарочито женама.

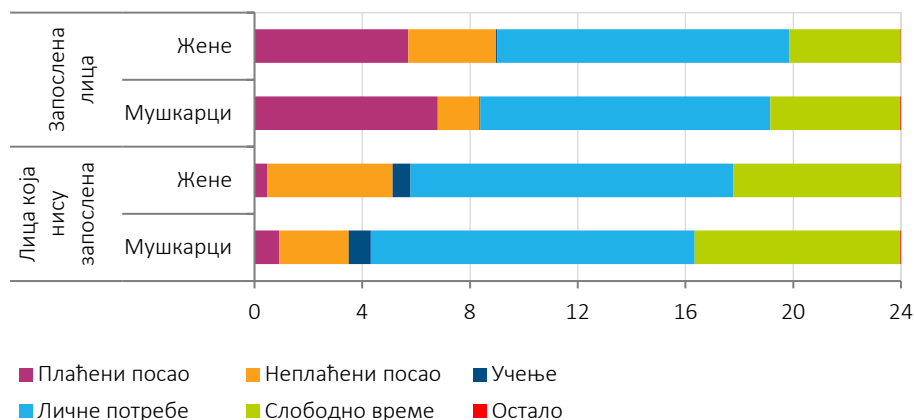
Неплаћеним активностима се у већем проценту баве и жене и мушкарци који имају више образовање. У сваком случају, жене у све три образовне категорије учествују у знатно већем проценту у овим пословима него мушкарци.

➔ КАКО НА КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА УТИЧЕ ЗАПОСЛЕНОСТ?

За потребе анализе података, направљена је подела анкетираних лица на она која су, на основу личног изјашњавања, рекла да су запослена и на она која су рекла да нису. Под запосленим лицима подразумевају се лица која су се изјаснила да су запослени, samozaposлени или неплаћени помажући чланови у породичном послу. Друга категорија се односи на лица која су се изјаснила да су незапослени, студенти или ђаци, пензионери, трајно неспособни, лица која су на служењу војног рока, лица која обављају кућне послове у свом домаћинству и лица која нису могла да се сврстају у неку од наведених категорија.

Без обзира на то да ли се лице изјаснило као запослено или незапослено, лица су уписивала да су обављала активности плаћеног посла. На пример, ако је студент или пензионер радио на неким привременим, а плаћеним пословима, он је уписивао те активности као плаћени посао, иако се није изјаснио да је запослен.

Графикон 5. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према статусу у запослености по сопственој изјави и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Жене које су по личном изјашњавању запослене, у просеку, на послу проводе непуних шест (05:42), а мушкарци непуних седам сати (06:47). Али, мушкарци који се нису изјаснили да су запослени, раде непун сат (54 минута), што је дупло више од жена (27 минута).

Што се тиче неплаћених активности, жене које се нису изјасниле да су запослене проводе непуних пет сати на неплаћеним пословима (04:40), што је скоро сат и по дуже од запослених жена (03:15). На другој страни, запослени мушкарци проводе мање времена у неплаћеним активностима – око сат и по (01:33), што је за сат мање у односу на оне који се нису изјаснили да су запослени (02:34). Дакле, без обзира на изјаву о запослењу, неплаћене послове у кући обављају већином жене.

Када се посматра укупан посао као збир плаћеног и неплаћеног рада, запослене жене у просеку дневно проводе у раду девет сати (08:57), а жене које се нису изјасниле као запослене, скоро дупло мање – пет сати (05:07). И међу мушкарцима постоји разлика. Запослени мушкарци проводе више од осам сати у укупном послу (08:21), а незапослени три и по сата (03:29).

У сваком случају, очигледна је другачија расподела плаћеног и неплаћеног посла и међу половима, и међу категоријама запослености.

И када су у питању активности личних потреба, постоје разлике између ове две категорије лица. Наиме, запослена лица проводе један сат мање времена у овим активностима у односу на незапослене, а разлике међу половима скоро и да нема. Што се тиче активности слободног времена, најмање слободног времена имају запослене жене – четири сата (04:08), а највише мушкарци који нису запослени – седам и по сати (07:37).

У табели 7 приказано је учешће становништва у обављању шест група активности за две категорије запослености и према полу.

Табела 7. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према статусу у запослености по сопственој изјави и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	Запослена лица		Лица која нису запослена	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Плаћени посао	71,8	79,6	10,0	15,3
Неплаћени посао	93,6	74,9	93,2	79,3
Учење	1,9	1,3	12,1	13,7
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0
Слободно време	97,7	98,5	99,7	99,7
Остало	2,5	4,2	2,8	4,0

Што се тиче плаћеног посла, евидентно су велике разлике између ове две категорије становништва, с тиме што су разлике међу половима мање код лица која су се изјаснила да нису запослена (5,3 п. п. разлика између полова), него код запослених (7,8 п. п. разлика између полова).

Интересантно је да је мало већи проценат неплаћеног посла забележен код запослених жена у односу на оне које су рекле да нису запослене. Али, три од четири односно 74,9% запослених мушкараца и четири од пет, тј. 79,3% оних који су рекли да нису запослени, обављало је неки неплаћени посао.

Јако мало запослених је уписало учење, тј. студирање (1,9% жена, 1,3% мушкараца), док је код незапослених било 12,1% жена и 13,7% мушкараца.

Највећи проценат слободног времена забележили су представници оба пола који нису запослени – 99,7%, док запослени мало заостају за незапосленима (жене 97,7%, а мушкарци 98,5%).

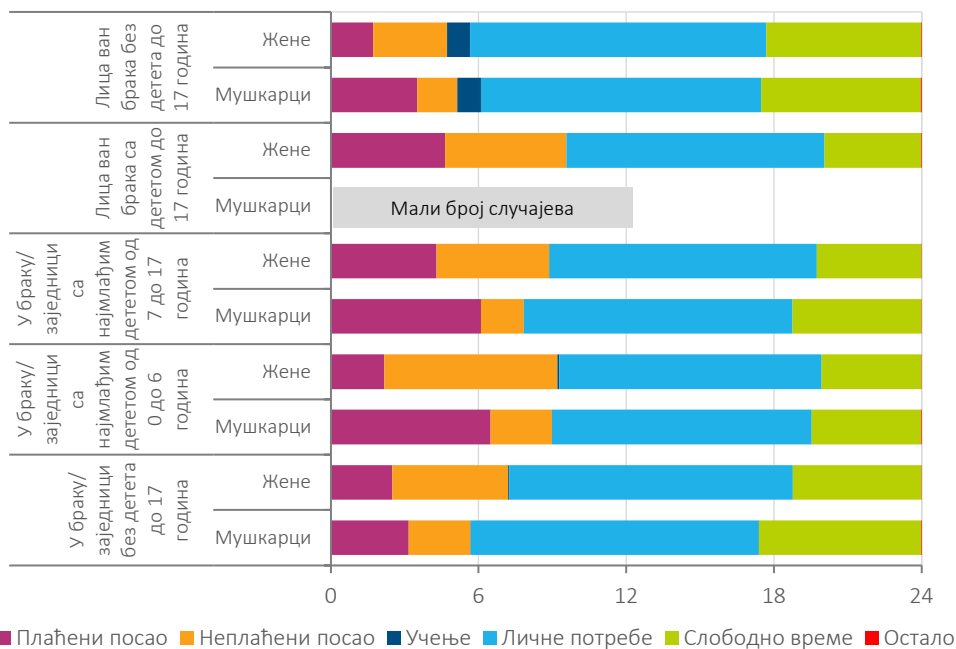
➔ ПОРОДИЧНИ САСТАВ И КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА

Категорија породични састав односи се на карактеристику лица према типу породице у којем лице живи. Тип породице односи се на комбинацију брачног статуса лица и заједничког живота са малолетним дететом.

На графикону 6 приказано је пет категорија лица према породичном саставу и то су: лица у браку са најмлађим дететом различитог узраста (дете до шест година, и од седам до 17 година), лица која су ван брака а са малолетним дететом, и лица која су у браку или ван брака, а без малолетног детета.

За мушкарце који су ван брака и који имају дете до 17 година не постоји довољан број дневника (изнад 25), тако да ови подаци нису ни уврштени у анализу као ни у прошлом истраживању.

Графикон 6. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према породичном саставу и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Жене које су су ван брака и без малолетног детета у плаћеном послу не проведу ни два сата (01:43), док мушкарци из исте категорије проведу три и по сата (03:31). У неплаћеном послу, жене проводе три сата (02:59), а мушкарци из ове категорије мало више од сат и по (01:37).

Жене из категорије лица ван брака и са малолетним дететом, у плаћеном послу проведу нешто више од четири и по сата (04:38), а у неплаћеним активностима непуних пет сати (04:55). За мушкарце из ове категорије није био довољан број попуњених дневника да би се урадила посебна обрада података.

Жене из категорије лица у браку и са најмлађим дететом од 7 до 17 година у плаћеним пословима проведу више од четири сата (04:17), а мушкарци мало више од шест сати (06:05). Што се тиче неплаћеног посла, мушкарци из ове категорије проведу мање од два сата (01:44), а жене знатно више – четири и по сата (04:35).

Припаднице категорије лица у браку са најмлађим дететом старости до шест година у плаћеним пословима проведу мало више од два сата (02:10), а мушкарци шест и по сати (06:29). Што се тиче неплаћеног рада, мушкарци и из ове категорије проведу два и по сата (02:29), а жене проведу најдуже од свих представљених категорија – седам сати (07:01).

Лица женског пола која су у у браку/заједници, а без малолетног детета, у плаћеном послу проводе у просеку око два и по сата (02:29), а мушкарци мало више од три сата (03:09). Што се тиче времена проведеног у неплаћеним активностима жене проведу у неплаћеним активностима непуних пет сати (04:42), а мушкарци скоро дупло мање (02:30).

Када се погледају активности везане за обављање личних потреба, највише времена у овим активностима проводе жене које су ван брака и без детета до 17 година (12:01), а најмање времена жене које су ван брака, а са дететом до 17 година – десет и по сати (10:29). Што се тиче мушкараца, они који су у браку а без детета до 17 година у обављању личних потреба проведу највише времена – скоро 12 сати (11:42), док најмање времена проведу они који су ван брака, а са дететом до 17 година (10:27).

Највише времена у слободним активностима међу женама проводе жене које су ван брака и без детета – мало више од шест сати (06:17), а најмање времена такође жене које су ван брака, а са дететом до 17 година (03:55). На другој страни, мушкарци који су у браку а без детета, у овим активностима проведу мало више од шест и по сати, а најмање они који су ван брака, а са дететом до 17 година – мало мање од четири и по сата.

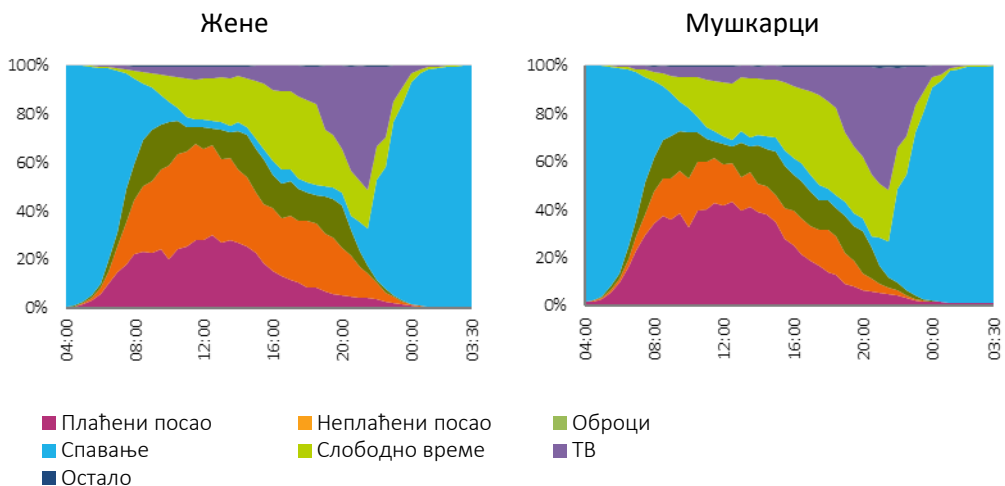
▶ ДНЕВНИ РИТАМ

Дневни ритам представља графички приказ дневних активности жена и мушкараца у Републици Србији током 24 сата. Он показује како су изабране активности приказаних група распоређене у различито време током дана. У дневницима су означавани почетак и завршетак сваке активности, односно епизоде, и тако су добијене информације о томе које се активности и када одвијају током дана. Унете информације о активностима и времену када су се одређене активности обављале, преносе се у графикон којим се илуструје распоред активности у различито време током дана.

На хоризонталној оси обележена су 24 сата у току дана, и то од четири сата ујутро, када је био први термин за попуњавање дневника. Вертикална оса, од 0 до 100 процената, показује колики се проценат становништва бави сваком појединачном активношћу у одређено време. У темпограмима који приказују дневни ритам приказано је седам категорија активности. Плаћени рад и учење су спојени у једну категорију активности – плаћени посао. Остале посебне категорије су: неплаћени посао, оброци, спавање (где је укључено одржавање хигијене, облачење и остале личне потребе), слободно време, из кога је посебно издвојено гледање ТВ програма, и остале активности. Тако свака појединачна и другом бојом обојена област у графикону представља једну категорију активности.

На следећа два графикона представљено је како становништво Републике Србије старости 15 година и више обавља дневне активности током 24 сата, тако да се и визуелно могу поредити појединачне активности лица женског и мушког пола.

Темпограм 1. Распоред времена проведеног у активностима током дана, становништво старости 15+ година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Ови графיקони потврђују изреку да слика говори више од речи. Графички приказ почиње у 04:00 h, када велика већина популације спава. Уобичајено време буђења у Републици Србији је између 07:30 h и 08:00 h, и то је време када је више од половине лица оба пола будно. У 8 сати ујутру, више од трећине мушке популације обавља неки плаћени посао, - 34,4%. У 12:30 h сати је забележено највеће учешће мушкараца у активностима плаћеног посла и износи 43%. На другој страни, 22% жена у 8 сати ујутру обавља плаћене активности, а највећи проценат (30%) у 12:30.

Из графика се види да жене у Републици Србији касније него мушкарци почињу да раде плаћени посао и у мањем проценту, али зато раније почињу да раде неплаћени посао. У 7 сати ујутру, неплаћени посао обавља 10% жена, а у 11:30 h највише (40%). Тек око 20:00 h, проценат пада испод 20%, а у 22:30 h испод 5%.

Женски неплаћени посао доминира током целог дана, нарочито између осам сати ујутру и осам сати увече, слично као и плаћени посао за мушкарце, с тим што женски неплаћени посао, због природе посла, траје и током ноћи и раног јутра.

На први поглед се види да је код мушкараца веће учешће плаћеног рада него код жена, и да дуже и интензивније траје, и током дана, и током вечери. На графикону се види да се плаћени посао за жене благо повећава у јутарњим сатима, од 08.00 h и да прелази преко 20% наредних седам сати, с тим што у 12:30 h достиже највеће учешће, 30%.

Али жене, по доласку кући са посла, настављају да обављају неплаћене активности у свом домаћинству. Неплаћени посао жена траје током дана и ноћи, и у периоду од 07:30 до 20:00 h између 17% и 40% женске популације пријавило је неки облик неплаћеног рада. У 11:30 h највећи број жена, односно 40% њих је обављало неку од активности која се односи на неплаћени рад.

Од 10 до 11 часова, проценат неплаћених активности мушкараца достиже свој максимум и не износи преко 20%. Временска линија неплаћених активности код мушкараца има сличну путању као код жена, само су њене вредности ниже у просеку, и после 20:00 h проценат мушкараца који обављају неплаћене активности пада испод 10%.

Обављање слободних активности полако расте током дана. Од 10:00 h до 23:00 h жене се баве слободним активностима преко 10% времена, а у периоду дана од 16:30 до 19:00 h жене трећину свог времена проведу у бављењу слободним активностима.

У периоду од 10:00 до 23:00 h мушкарци преко 10% укупног времена троше на обављање слободних активности, с тиме што у периоду од 16:00 до 19:00 h то прелази преко 30%, а највише у 17:30 h са 37,2%.

Као што се види на претходном графикону (темпограм 1), нема уобичајеног времена када се узимају оброци, јер се оброци конзумирају током целог дана. У сваком случају, и мушкарци и жене први оброк започињу у 7:30, а последњи у 19:00.

Уобичајено време за спавање у Републици Србији за жене је од 22.30 до 07.00 h, а за мушкарце од 23.00 до 07.00 h. Више од половине испитаника је уписало спавање као главну активност у том делу дана.

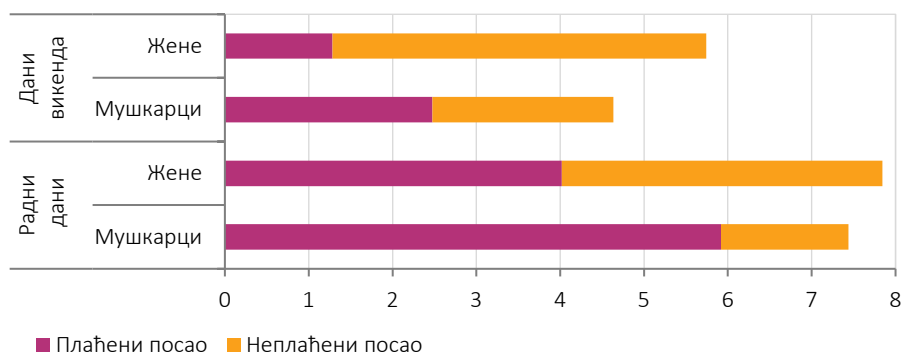
▶ ДЕТАЉНИЈЕ О КОРИШЋЕЊУ ВРЕМЕНА

У овом поглављу приказаћемо податке о коришћењу времена када су у питању плаћени и неплаћени рад, брига о детету или болесном члану домаћинства, активности после плаћеног посла, слободно време и гледање телевизијског програма, пијење кафе итд., користећи обраду података на нижим класификационим нивоима активности.

➡ УКУПАН ПОСАО – ПЛАЋЕНИ И НЕПЛАЋЕНИ

Укупан посао се у овом документу представља као збир плаћеног и неплаћеног посла.

Графикон 7. Просечно време на плаћеном и неплаћеном послу, становништво старости 15–64 године, према врсти дана и полу, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Радним данима жене на плаћеном послу проведу у просеку четири сата, а мушкарци непуних шест сати. У данима викенда, жене у плаћеном послу проведу мало више од једног сата (01:17), а мушкарци дупло више.

Што се тиче неплаћеног рада, жене радним данима у овим активностима проведу непуну четири сата (03:49), а мушкарци само сат и по (01:31). Викендом жене проведу скоро четири и по сата (04:27), а мушкарци дупло мање (02:09), али ипак мало више него радним данима.

Све у свему, када се саберу плаћени и неплаћени рад, жене радним данима проведу скоро 8 сати у некој врсти рада, а мушкарци седам и по. У данима викенда пак жене у раду проведу више од пет и по сати, а мушкарци мало више од четири и по сата.

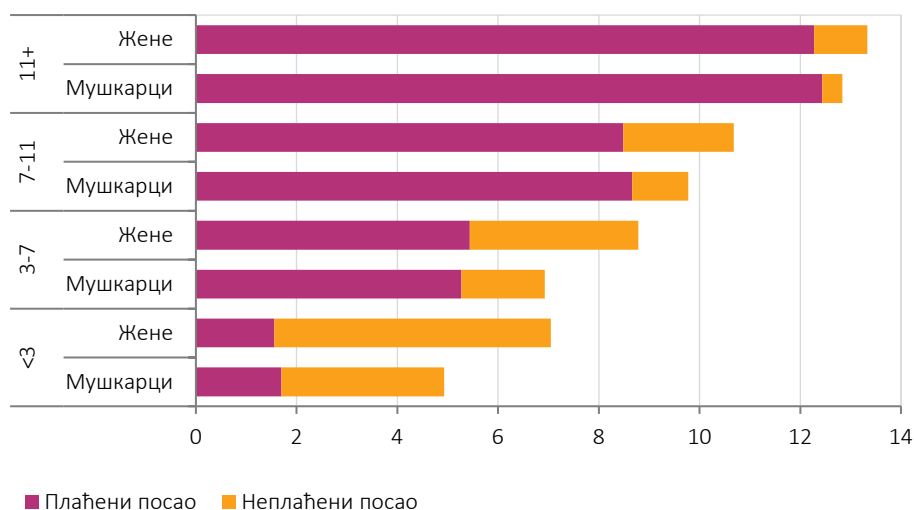

Када се погледа структура укупног посла, односно плаћеног и неплаћеног посла, радним данима жене скоро пола времена проведу у плаћеном (51%), и пола у неплаћеном раду (49%). Запосленим женама послови у кући постају друга смена. Структура плаћеног и неплаћеног посла код мушкараца за радни дан је 80% за плаћени, а 20% за неплаћени рад.

За дане викенда, жене проведу 22% у плаћеном и чак 78% у неплаћеном раду. Код мушкараца је удео плаћеног рада у укупном раду 53%, а неплаћеног рада 47%.

Подаци који су приказани према дужини плаћеног посла показују да, ако је број сати проведених на плаћеним пословима исти за жене и мушкарце, укупан рад жена траје дуже него код мушкараца зато што је дужи неплаћени рад жена. Разлика између плаћеног и неплаћеног међу половима се смањује што се дужина плаћеног посла повећава.

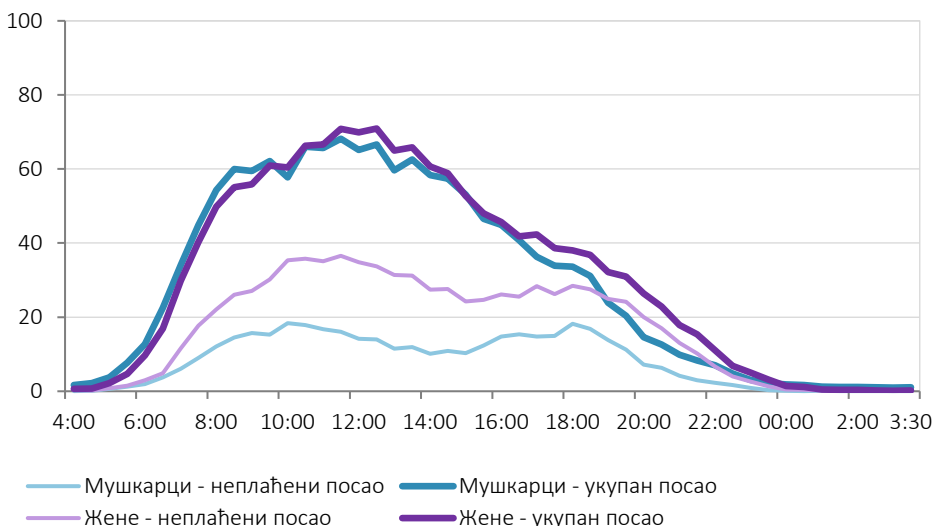
Графикон 8. Укупан посао према дужини плаћеног посла, становништво старости 15 и више година, према полу, радни дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Из података се види да ако лице у просеку обавља плаћене послове до три сата дневно током радне недеље, мушкарци у укупном раду проведу мало мање од пет сати, а жене преко седам сати. Код лица која обављају укупан плаћени посао између 3 и 7 сати, жене укупан посао обављају мало мање од девет сати, а мушкарци непуних седам сати. Жене које обављају укупан плаћени посао преко 11 сати, у неплаћеним активностима учествују са једним сатом, а мушкарци са мање од пола сата, односно 24 минута.

Графикон 9 показује колико процената времена, и у које доба дана или ноћи лица обављају активности које се односе на укупни рад, који подразумева збир плаћеног и неплаћеног рада, и колико је од тог времена проведено у неплаћеном раду. Подаци се односе на сву анкетирану популацију и само на радне дане, тј. дане од понедељка до петка.

Графикон 9. Укупан и неплаћени посао, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

На графикону се види да жене у односу на мушкарце у већем проценту обављају укупан посао током радног дана, али и да су мушкарци активнији током ноћи због већег учешћа мушкараца у ноћним сменама. Жене су у знатно већем проценту од мушкараца, односно за више од 10 процентних поена, ангажоване у неплаћеним активностима од 08:00 h до 20:30 h, а од 11:30 до 12:30 за више од 20 п. п.

Укупан посао жена током радног дана је већи него укупан посао мушкараца. Неплаћени посао жена знатно је дужи и присутнији током целог радног дана него неплаћени посао мушкараца. Разлика између укупног и неплаћеног посла је, у ствари, плаћени посао. На графикону се види и да у 19:30 h женски неплаћени рад преузима примат у интензитету у односу на мушки укупни рад и то траје све до 21:30 h, што и јесте потврда да је неплаћени рад жена њихова друга смена.

Све у свему, женски неплаћени рад, који и даље није адекватно признат, треба да почне да се третира као значајан допринос укупном раду становништва. Подаци истраживања показују да се ради о значајној суми времена, којој је потребно дати адекватну вредност. Неплаћени рад члана домаћинства, најчешће женског члана, доприноси бољем квалитету живота свих чланова домаћинства. Ако нико од

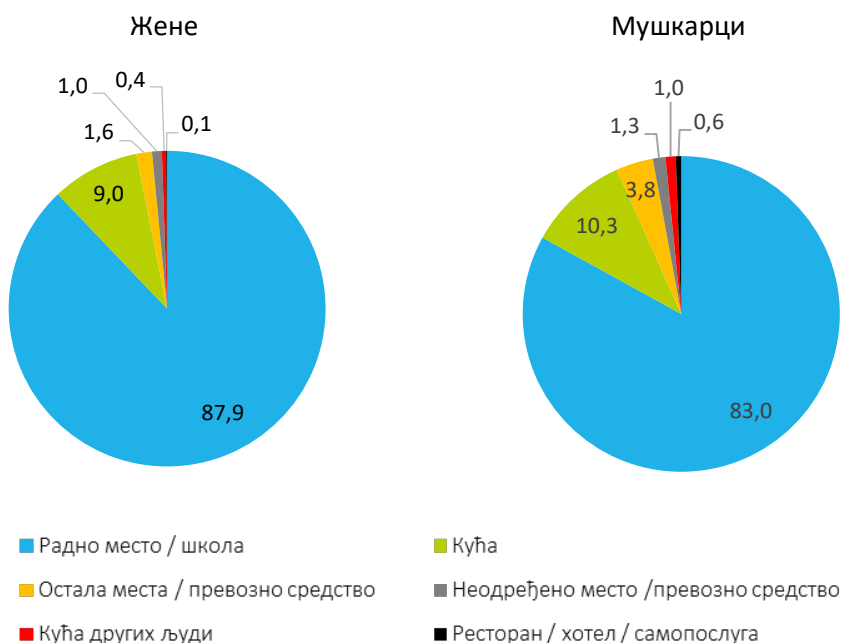

чланова домаћинства не преузме ове активности на себе, за њих треба платити сервисне услуге. Рад жена на плаћеним пословима не ослобађа жену од кућних послова па се тако укупан рад жена повећава током дана па је потребна равномернија расподела неплаћеног посла међу укућанима оба пола.

➔ МЕСТО ПЛАЋЕНОГ ПОСЛА И РАД ОД КУЋЕ

Током спровођења истраживања, у периоду од почетка априла 2021. до краја априла 2022. године, као последица заштите од заразне болести ковид-19, дошло је и до промена места где се обављао плаћени посао. Наиме, због избегавања окупљања запослених на радном месту, као и технолошког напретка, дошло је до промена у организацији рада, па су многе фирме за своје запослене омогућиле рад од куће.

Графикон 10. Место где се обавља плаћени посао, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Када се посматра женско становништво, 88% жена је радило на послу плаћене активности, а 9% од куће. На осталим местима или у превозном средству је радило 1,6% жена, а неодређено место за рад је навео један проценат жена. У кући других људи (0,4%) је радио занемарљив проценат жена, као и у ресторану, хотелу или самопослузи (0,1%).

Када се посматра мушко становништво, пет процентних поена је мање мушкараца од жена навело да су радили на послу (83%), а мало више њих је радило од куће то јест 10,3%.

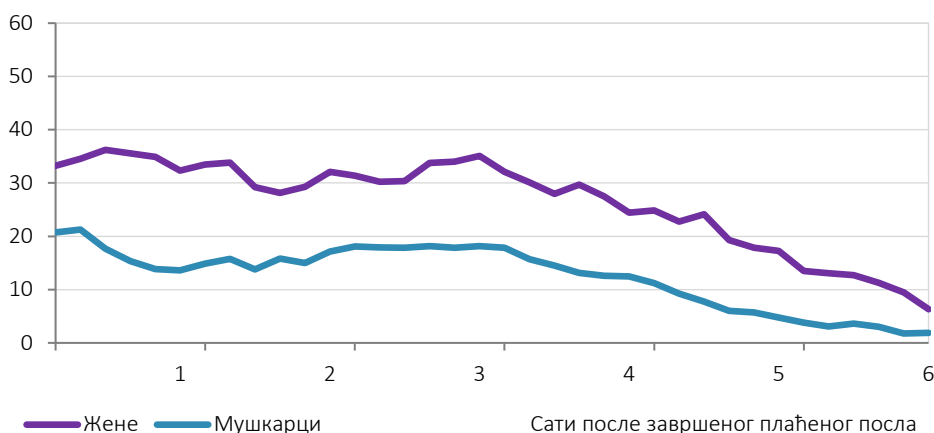
На осталим местима или у превозном средству је радило 3,8% мушкараца.

Неодређено место односно неодређено превозно средство навело је 1,3% мушкараца, а кућу других људи 1%. У ресторану, хотелу или самопослузи радило је 0,6% мушкараца односно за пола процентних поена више него жене.

➔ АКТИВНОСТИ ПОСЛЕ ПОСЛА

Графикони од 11 до 15 приказују шта жене и мушкарци раде када заврше активности плаћеног посла, односно која је прва активност коју обављају током шест сати по завршетку плаћеног рада. Добијени подаци о изабраним активностима после плаћеног посла приказују разлике између жена и мушкараца у свакодневном животу.

Графикон 11. Обављање неплаћеног посла током 6 сати после завршеног плаћеног посла, становништво старости 20-64 године који су завршили плаћени посао између 15 и 19 h, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Након завршетка плаћеног посла, жене најчешће обављају активности у вези са кућним пословима. Графикон 11 показује да свака трећа жена (33,2%) по одласку са посла почне да обавља неплаћене послове, док то ради нешто више од петине мушкараца (20,7%). На графикону се види да током шест сати након завршетка плаћеног посла учешће неплаћених активности варира али да жене имају све време веће учешће у неплаћеним активностима. Ипак, током времена, проценат

се смањује и шест сати након завршетка плаћеног посла, износи 6,3% за жене, а 1,9 за мушкарце.

Што се тиче узимања оброка, под којим се подразумевало и пијење кафе и пушење цигарета, слика је нешто другачија.

Графикон 12. Узимање оброка и пушење цигарета током 6 сати после завршеног плаћеног посла, становништво старости 20–64 године који су завршили плаћени посао између 15 и 19 h, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Одмах након плаћеног посла, свака седма жена (14,7%) и скоро сваки пети мушкарац (18,6%) уписали су у дневник наведене активности у вези са оброком и пушењем цигарета. На почетку посматраног периода, активности убрзано расту и достижу свој максимум већ током првог сата па тако жене учествују у овим активностима са 37,1%, а мушкарци 44,1%. Даље, током дана, учешћа у овим активностима лица оба пола варирају с тиме што су жене биле бројније до средине другог сата, када превласт узимају мушкарци. Смањење учешћа оба пола је приметно у четвртном и петом сату од завршетка плаћеног посла – око и испод 10%, да би се на крају посматраног периода проценат код мушкараца зауставио на 4,7%, а код жена на 2,6%.

Подаци који се односе на активности личне неге показују да је 41% мушкараца и 39% жена након завршетка плаћеног посла као прву активност уписало одржавање личне хигијене.

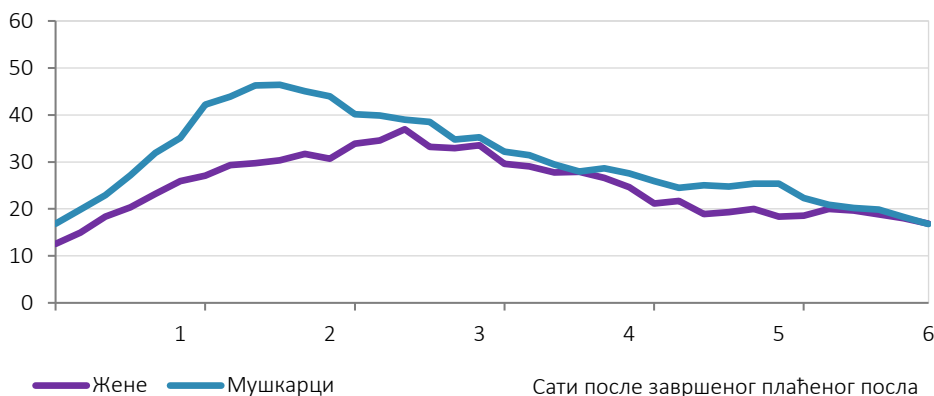
Графикон 13. Спавање и лична нега током 6 сати после завршеног плаћеног посла, становништво старости 20–64 године који су завршили плаћени посао између 15 и 19 h, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

На другој страни, занемарљив проценат и жена и мушкараца је као прву активност након плаћеног посла уписао спавање и лежање због болести. У оквиру термина који је праћен, односно од 15 до 19 h, учешће и једних и других се паралелно повећавао и највећи проценат и мушкараца (42,9%) и жена (34,6%) спавање су уписали у последњем, шестом сату након завршетка плаћеног посла.

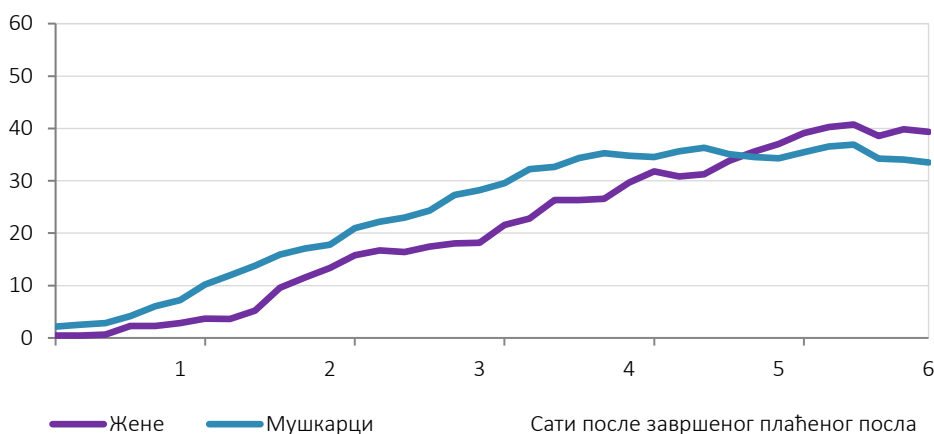
Што се тиче активности слободног времена које се обављају по доласку са плаћеног посла, на графикону 14 је очигледна разлика међу половима.

Графикон 14. Активности слободног времена током 6 сати после завршеног плаћеног посла, становништво старости 20–64 године који су завршили плаћени посао између 15 и 19 h, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Наиме, после плаћеног посла, 16,9% мушкараца и 12,6% жена су као прве активности које су обављали уписали неку од активности слободног времена. У ове активности спада друштвени живот, спорт, активности на отвореном итд. Битно је и напоменути да на овом графикону гледање ТВ програма није укључено у слободно време. На графикону је и очигледно да су и мушкарци све време више присутни у обављању ових активности него жене.

Графикон 15. Активности слободног времена током 6 сати после завршеног плаћеног посла, становништво старости 20–64 године који су завршили плаћени посао између 15 и 19 h, према полу; радни дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Мали је проценат и жена (0,5%) и мушкараца (2,2%) који су као прву активност након завршетка плаћеног посла уписали гледање ТВ програма. Али, током дана, мушкарци су све време у већем проценту него жене присутни у гледању ТВ програма осим пред крај четвртог сата (између 19:30 и 20 h). Од тада, па до краја посматраног периода, жене су од 3 до 6 п. п. више присутне пред малим екранима од мушкараца.

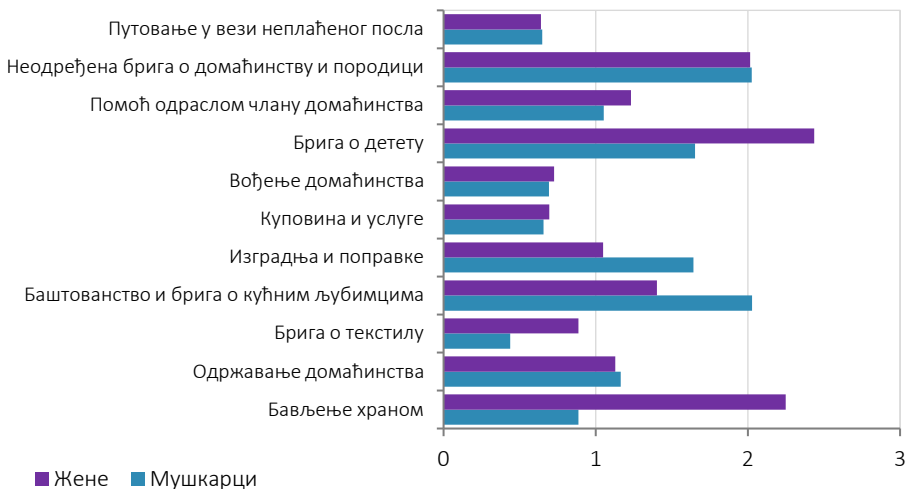
➔ АКТИВНОСТИ НЕПЛАЋЕНОГ ПОСЛА

Жене предњаче у неплаћеним активностима, под којима се подразумевају тзв. кућни послови: бављење храном, одржавање домаћинства, брига о детету/деци или одраслом или болесном члану домаћинства, прављење и брига о текстилу, баштованство и брига о кућним љубимцима, али и изградња и поправке, куповина и услуге, вођење домаћинства, и путовања у вези са наведеним активностима.

У укупним неплаћеним пословима жене у просеку проведу мало више од четири сата (4:09), а мушкарци мало више од два сата (2:03), што значи да жене двоструко дуже времена проводе на овим активностима.

На графикону број 16 представљамо податке који се односе на просечно време оних који су обављали неплаћене активности, и то на нивоу активности 2, односно на нивоу на којем детаљније можемо представити неплаћене активности.

Графикон 16. Просечно време проведено у неплаћеним активностима оних који су их обављали, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

На графикону 16 види се колико су времена жене и мушкарци проводили у активностима бриге о детету односно у чувању, храњењу, облачењу, подучавању, игри са дететом: жене су проводиле непуна два и по сата, а мушкарци мало више од сат и по, односно цео школски час дуже него мушкарци.

Када су активности бављења храном (припрема и печење) у питању, жене преовлађују у овим активностима у односу на мушкарце јер жене проводе мало више од два сата, а мушкарци непун сат у овим активностима – разлика је скоро сат и по.

У баштованству и бризи о кућним љубимцима мушкарци проводе два сата, а жене непуних сат и по и то чини једну од активности у којој су мушкарци присутнији – у активностима баштованства и бриге о кућним љубимцима проводе више од пола сата у односу на жене. Друга је активност бриге о домаћинству и породици, и мушкарци проводе у њима мало више од сат и по времена, а жене мало више од сат времена.

Када су у питању активности одржавања домаћинства, то је трећа активност у којој су мушкарци више присутни. Представници оба пола у овим активностима су проводили мало више од сат времена а разлика међу половима износи два минута у корист мушкараца.

Жене у активностима бриге о текстилу проводе непун сат, а мушкарци непуних пола сата. И жене и мушкарци су провели непун сат у активностима везаних за куповину с тиме што су жене провеле мало дуже од мушкараца. Под куповином у овом истраживању се подразумевала и онлајн куповина, али и послови у вези са комерцијалним и административним услугама.

Последња приказана активност је активност која се односи на путовања у вези са неплаћеним активностима и оба пола проводе мало више од пола сата и минимална разлика се региструје код припадника мушког пола.

Представљени подаци на нижим класификационим нивоима, односно нивоу активности 2 добијени су посебном обрадом података.

У табели 8 приказани су подаци о учешћу становништва које је обављало поједине неплаћене активности и време које су они провели у тим активностима. То су друга и трећа статистичка мера које се користе у анализи коришћења времена.

Табела 8. Учешће у обављању и просечно време проведено у неплаћеним активностима оних који су их обављали, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (% и минути)

	%		Минути	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Бављење храном	85,3	34,1	134,9	53,2
Одржавање домаћинства	63,5	39,0	67,7	69,8
Брига о текстилу	26,9	2,2	53,2	26,2
Брига о детету	17,3	11,1	146,1	99,1
Куповина и услуге	38,8	37,4	41,6	39,5
Баштованство и брига о кућним љубимцима	20,4	19,5	84,1	121,7
Путовање у вези са неплаћеним послом	38,4	37,9	38,4	38,9
Остала брига о домаћинству и породици	4,9	14,0	67,7	92,9
Укупно	93,3	77,0	266,9	160,0

Интересантно је да је скоро девет од 10 жена рекло да се бавило активностима у вези са бављењем храном, а само три од десет мушкараца. Тако су жене које су уписале ове активности провеле више од два сата (134,9 минута), а мушкарци мало више од школског часа (53,2) у обављању истих.

У оквиру активности одржавања домаћинства, учествовало је скоро две трећине жена и више од трећине мушкараца (63,5% према 39%). И жене и мушкарци који су уписали да су се бавили овим активностима, односно чишћењем стана и дворишта, снабдевањем, грејањем и водом и слично, провели су мало више од једног сата у овим активностима (жена 67,7 минута, мушкарци 69,8 минута).

У прављењу и бризи о текстилу учествовало је 27% жена, а само два процената мушкараца. Жене су у овим активностима провеле 53 минуте, а мушкарци duplo мање – 26 минута.

На бригу о детету, односно на чување, храњење, облачење, подучавање, игру са дететом и слично, жене су, њих 17%, у просеку провеле више од два сата (146 минута), а мушкарци су, њих 11%, провели мало више од сат и по (99,1 минута).

Куповину и услуге уписало је 39 процената жена и 37 процената мушкараца и у њима су жене провеле 41,6 минута, а мушкарци 39,5 минута.

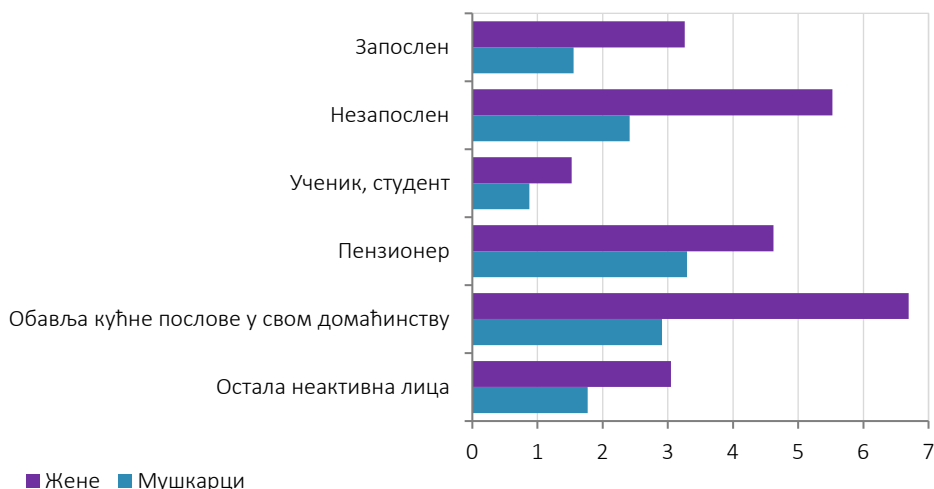
У баштованству и бризи о кућним љубимцима учествовала је петина анкетираних (20,4% жена и 19,5% мушкараца). Жене које су се бавиле овим активностима, провеле су непуних сат и по (84,1 минут), а мушкарци мало више од два сата (121,7 минута). Скоро исто учешће и време проведено у путовању у вези са овим послом имају и жене и мушкарци.

Када је у питању остала брига о домаћинству и породици, 5% жена се бавило овим активностима, а 14% мушкараца. Када се погледа време које су провели анкетирани који су навели ове активности, жене су провеле 67,7 минута, а мушкарци 92,9 минута.

Све у свему, 93,3% жена је учествовало у неплаћеним активностима према 77% мушкараца и у њима су провеле у просеку скоро четири и по сата (266,9 минута), а мушкарци мало више од два и по сата (160 минута).

Графикон 17. Просечно време проведено у неплаћеним активностима, становништво старости 15 и више година, према радном статусу по сопственој изјави и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Највише времена у неплаћеним активностима провеле су жене које су се по сопственој изјави изјасниле да обављају кућне послове у свом домаћинству (06:41), потом следе жене које су незапослене (05:31) и на крају пензионерке (04:37). Запослене жене у неплаћеним активностима проведу мало више од три сата дневно (03:15), а десетак минута мање жене које су неактивне (03:02). Најмање времена у неплаћеним активностима, сат и по, проведу ученице и студенткиње.

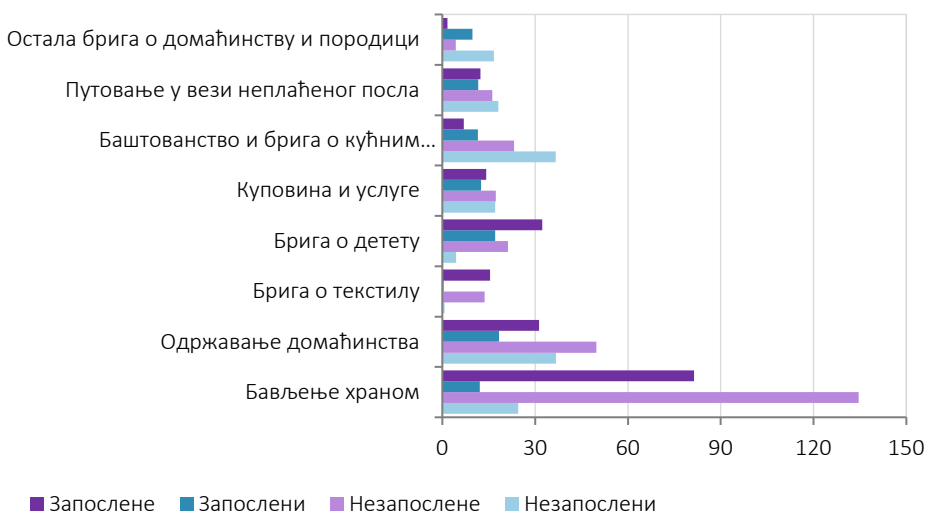
Што се тиче мушкараца, највише времена у неплаћеним активностима провели су пензионери (03:17). Потом следе они који су пријавили да обављају кућне послове у домаћинству (02:54) и незапослени мушкарци (02:24), затим неактивни (01:46) и запослени мушкарци (01:33), и најмање ученици и студенти (00:52).

Разлике у времену проведеном у неплаћеним активностима између жена и мушкараца су највеће међу лицима који обављају кућне послове (03:47) и међу незапосленима (03:06). Међу запосленим лицима, разлика је више од сат и по (01:42), а више од сата је и код пензионера (01:19) и лица која су неактивна (01:16). Најмања разлика међу половима је код ученика и студената (00:38).

Графикон 18 приказује појединачне неплаћене послове, ниво активности 2, према статусу у запослености по сопственој изјави, с тиме што су лица представљена у две категорије – да ли је лице запослено или незапослено. На графикону 12 се види да жене, без обзира на то да ли су се по сопственој изјави изјасниле да су запослене или не, више времена проводе у неплаћеним пословима од

мушкараца. Жене које нису запослене проводе непун сат у кувању и припремању хране више од жена које су се изјасниле да су запослене. И мушкарци који нису запослени у овим активностима проводе мало више времена од оних који су запослени, али и једни и други проводе мало времена у активностима бављења храном (24 минута незапослени, односно 12 минута запослени).

Графикон 18. Просечно време проведено у неплаћеним активностима, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према статусу у запослености по сопственој изјави и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

Жене које нису запослене проводе 49 минута у одржавању домаћинства, а мушкарци 36 минута. Запослене жене се баве одржавањем домаћинства пола сата, а мушкарци 18 минута. Исто време у активностима бриге о текстилу су посвећивале и запослене и незапослене жене, а мушкарци се тим активностима нису бавили ни пун минут. Интересантно је да су у активностима бриге о детету више времена провеле запослене жене него незапослене (32 минуте према 21 минути), као и мушкарци (17 минута запослени, четири минуте незапослени).

Запослене и незапослене жене у куповини и обављању услуга проведу исто време (око 17 минута), а запослени мушкарци пет минута мање од незапослених.

У активностима баштованства и бриге о кућним љубимцима незапослене жене проводе 16 минута више од запослених, а незапослени мушкарци чак 25 минута више од запослених. Ово је једина неплаћена активност у којој мушкарци проводе више времена од жена.

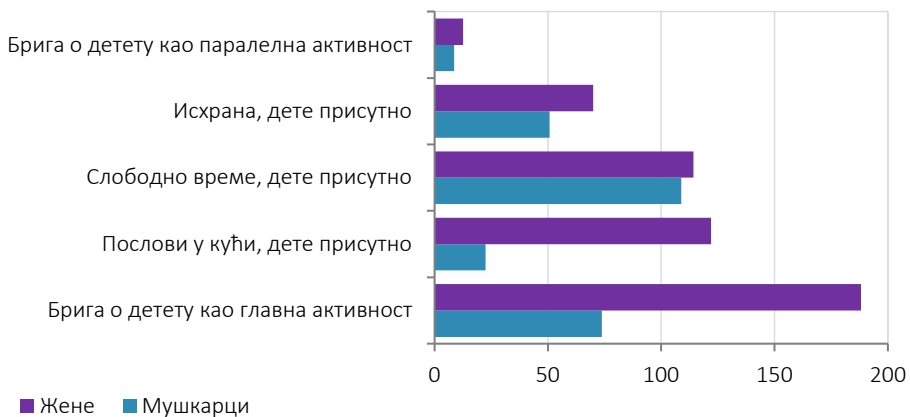

➔ БРИГА О ДЕТЕТУ

Занимљиво је видети и податке о томе колико су времена анкетирани чланови домаћинства проводили са децом до пуних шест, односно пуних 17 година. У наредним графиконима су представљени подаци за лица која су у брачној или ванбрачној заједници, а имају дете или децу наведене старости. Осим физичке бриге о детету која је забележена као главна активности, у овим графиконима је приказана и физичка бригаа о детету као паралелна активност, време које се проводи са дететом за време оброка, заједничке активности везане за слободно време, као и обављање кућних послова. Ове активности су препознате као врло битне за активности које се односе на бригу о детету.

Жене скоро три пута више времена од мушкараца проводе у активностима бриге о детету до шест година (188,1 минут према 73,7 минута). У обављању послова у кући, уз присуство детета, жене троше два сата, а мушкарци само 22 минута.

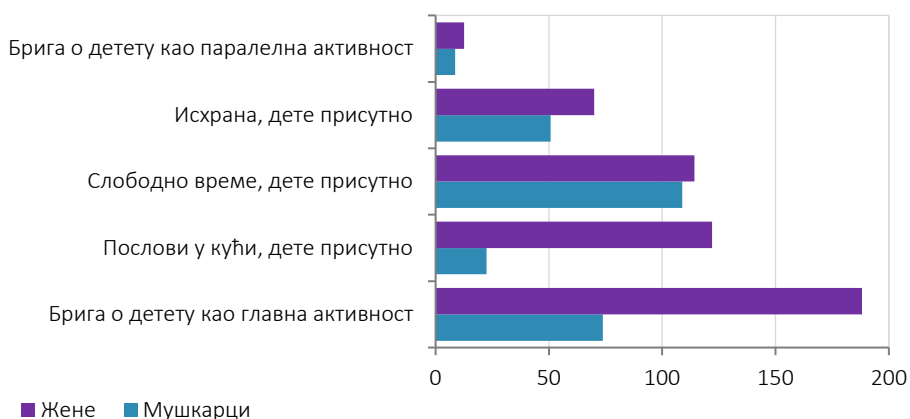
Графикон 19. Просечно време проведено у активностима бриге о детету старости од 0 до 6 година, родитељи у пару, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

И жене и мушкарци проведу нешто мање од два сата у коришћењу слободног времена са дететом тј. децом. Жене у просеку проведу 114,2 минута, а мушкарци 108,8 минута. Жене скоро 20 минута дуже од мушкараца (69,9 минута, наспрам 50,8 минута) проведу са децом током обода. Када се брига о детету посматра као паралелна активност, жене су провеле 12,6 минута, а мушкарци нешто мање – 8,6 минута. Све у свему, ни у једној активности са дететом до шест година мушкарци нису провели више времена од жена.

У домаћинствима са децом до 17 година, жене су, као главну активност, пријавиле да су сат времена дуже (105,4 минута) од мушкараца (46,0 минута) обављале активност бриге о детету, односно о деци.

Графикон 20. Просечно време проведено у активностима бриге о детету старости 0 до 17 година, родитељи у пару, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

Једина активност која се обавља док је дете присутно у којој мушкарци проводе више времена са дететом тј. децом од жена је слободно време. У овим активностима мушкарци, у просеку, проведу 99,4 минута и то је скоро девет минута дуже него жене које проведу 91,1 минут.

Следећа заједничка активност са дететом је обављање послова у кући. Жене проведу у просеку 80,6 минута у кућним пословима и дете је присутно током обављања ових активности, док мушкарци у просеку проводе цео сат краће од жена – 17,9 минута.

Када је у питању провођење времена током заједничке исхране са дететом, жене проведу скоро сат времена (58,5 минута), а мушкарци школски час (46,7 минута).

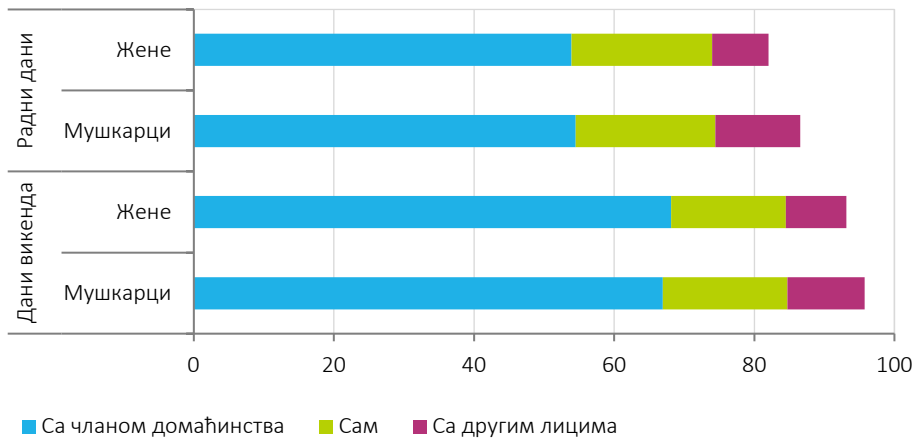
Када се упореде подаци из попуњених дневника а да је брига о детету наведена као паралелна активност, и жене и мушкарци проводе испод 10 минута (жене 7,9 а мушкарци 6,2).

➤ ОБРОЦИ И ПИЈЕЊЕ КАФЕ

На основу података ИКВ-а, могу се добити подаци и о томе колико времена у просеку становници Републике Србије дневно потроше на активности узимања оброка, али и с ким најчешће једу (да ли сами, са чланом домаћинства или са другим лицима), као и место где најчешће једу (код куће, у ресторану или код пријатеља).

Графикон 21. Просечно време проведено у узимању оброка, становништво старости 15 и више година, према присуству других лица и полу; радни дани и дани викенда, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

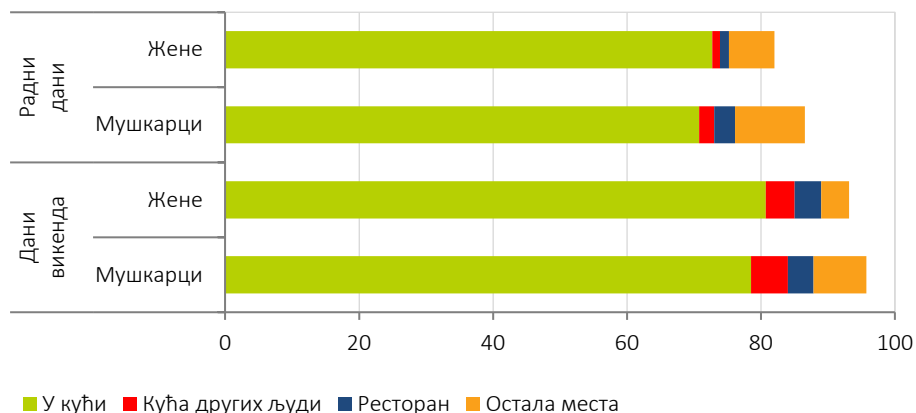

На графикону 21 приказано је време које у просеку жене и мушкарци у Републици Србији проведу у узимању оброка и то током радне недеље или викендом.

Подаци говоре да и жене и мушкарци током радне недеље проведу дневно у просеку око 55 минута са чланом домаћинства, али и да се време повећава и за једне и за друге током викенда за 14 минута (68 минута жене, односно 67 мушкарци). Када је узимање оброка у питању и да је лице само, радним даном и свака жена и сваки мушкарац у просеку проведу по 20 минута, а данима викенда, нешто мање – у просеку 17 минута. Са другим лицима, као што је и очекивано, у оброцима више времена проводе мушкарци него жене и више данима викенда него радним данима.

Графикон 22 садржи податке о просечном проведеном времену и месту где се једе – у кући, у кући других лица, ресторану или на неком другом месту.

Графикон 22. Просечно време проведено у активностима узимања obroka, становништво старости 15 и више година, према месту и полу; радни дани и дани викенда, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

У узимању obroka радним даном, у просеку, жене најдуже времена проводе у кући (73 минута), седам минута на неком другом месту, а тек по један минут у ресторану или кући других људи. Мушкарци код куће проведу 71 минут узимајући obroке, 11 минута на неком другом месту, три минута у просеку у ресторану и два минута у кући других људи.

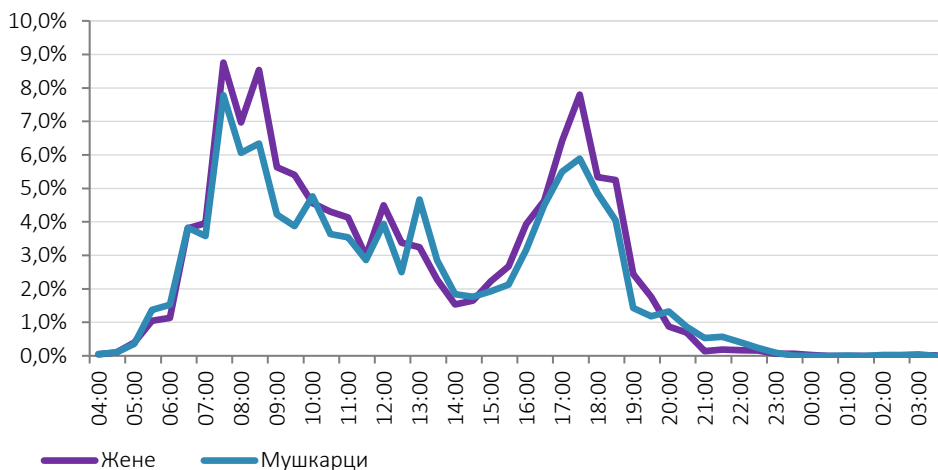
Када је узимање obroka у данима викенда у питању, жене у кући проведу 81 минут, а мушкарци незнатно мање. На осталим местима, узимање obroka за мушкарце у просеку траје осам минута, а жене око четири минута. У кући других људи жене проведу четири минута, а мушкарци пет, док у ресторану проводе у просеку и једни и други по четири минута.

С обзиром на то да је постојала могућност да се укључи и специфична национална активност, у ИКВ 2021, као и у ИКВ 2010. године, укључена је активност пијења кафе.

На графикону 23 види се у које време се пије кафа у Републици Србији. Највећи проценат и жена и мушкараца пије кафу у 07:30, односно свака једанаеста жена и сваки дванаести мушкарац.

Графикон 23. Пијење кафе, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

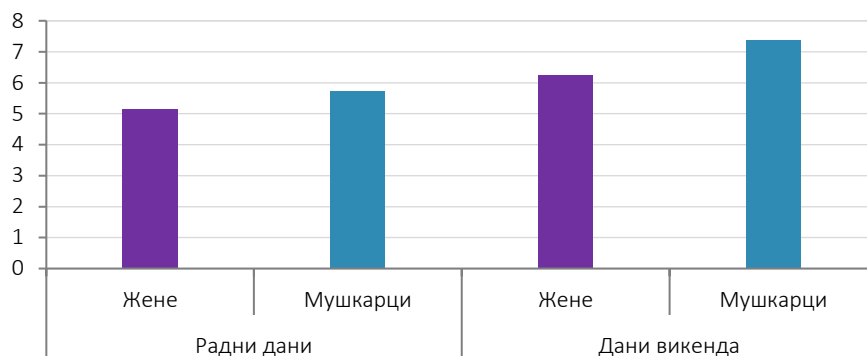

Касније, током дана, жене и мушкарци се наизменично смењују у учешћу у пијењу кафе. Највећи проценат анкетираних пије поподневну кафу у 17:30 – свака једанаеста жена, и сваки седамнаести мушкарац.

➔ УКУПНО СЛОБодно ВРЕМЕ

Слободно време је део свакодневног живота свих нас. Количина слободног времена у великој мери зависи од пола, старосне доби, породичног састава члана домаћинства, радног статуса, али и дана у седмици када и колико времена можемо да посветимо активностима слободног времена.

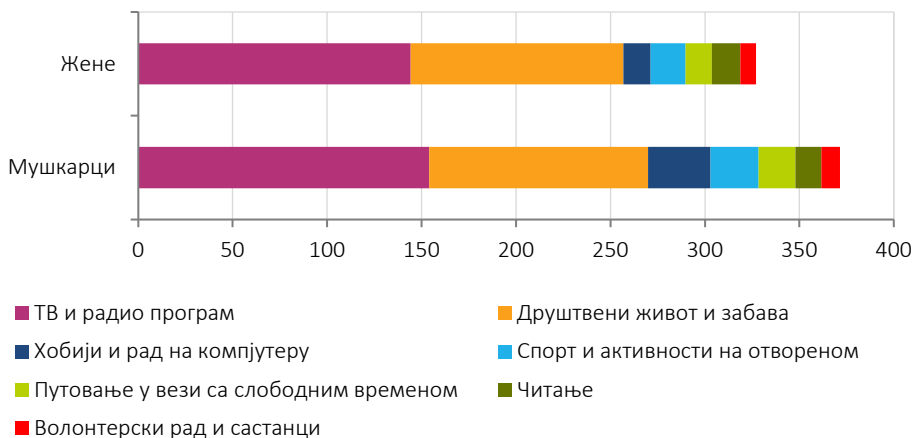
Графикон 24. Просечно време проведено у слободним активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани и дани викенда, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

Жене у активностима слободног времена у просеку дневно проведу мање од мушкараца, с тиме што радним данима оне проведу пет сати и осам минута, а данима викенда шест сати и 14 минута. Мушкарци пак радним данима потроше пола сата више од од жена, а нерадним данима мало више од једног сата. Све у свему, у слободним активностима мушкарци радним даном у просеку проведу пет сати и 42 минута, а нерадним мало мање од седам и по сати – скоро непун осмочасовна смена.

Када се посматра графикон 25 по појединачним слободним активностима (шифре активности на нивоу 2), можемо рећи да у слободно време становници Републике Србије највише времена проводе гледајући ТВ програм. Жене у просеку дневно гледају програм мало мање од два и по сата (02:24 минута), а мушкарци десет минута дуже.

Графикон 25. Просечно време проведено у слободним активностима, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

Друга активност по трајању је друштвени живот и забава. У то спада дружење са породицом и пријатељима, одлажење у посете и примање гостију, посете ресторанима, одлажење у биоскоп и позориште итд. У просеку, и мушкарци и жене проводе око два сата у обављању ових активности.

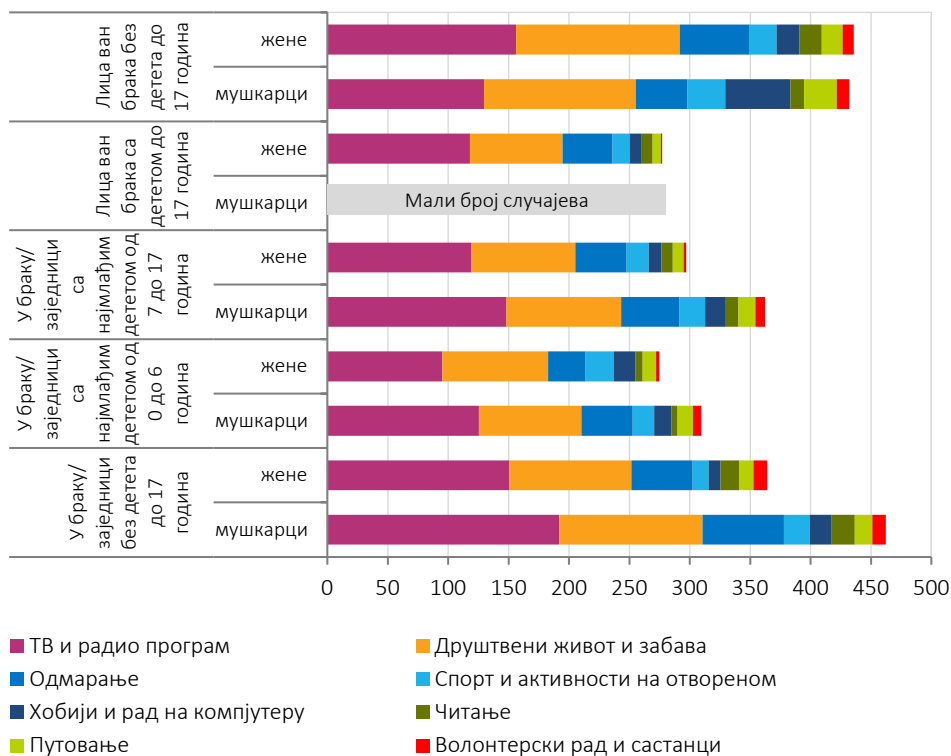
На бављење хобијима и рад на компјутеру мушкарци у просеку одвоје пола сата, а жене 14 минута. У бављењу спортом и рекреацијом мушкарци проводе мало мање од пола сата дневно (25 минута), а жене седам минута мање (18 минута).

На путовања која се односе на слободно време, мушкарци у просеку проведу 19 минута, а жене шест минута мање. Најновије истраживање показује да жене и мушкарци у просеку читају четврт сата дневно, и то чешће књиге, него часописе. На волонтерске активности и мушкарци и жене потроше најмање времена, односно мало мање од десет минута.

Следећи графикон приказује време проведено у слободним активностима према полу и породичном саставу. За мушкарце који имају дете до 17 година и нису у браку постоји само 21 дневник и они нису узети у разматрање.

Графикон 26. Просечно време проведено у слободним активностима, ниво активности 1 и 2, становништво старости 15 и више година, према породичном саставу и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

Највише времена у гледању телевизијског програма, три сата и 12 минута, проводе мушкарци који су у браку тј. заједници а без детета до 17 година. Иза њих следе жене које су ван брака и без детета до 17 година (2:36) и жене које су у браку и без детета (2:31). Најмање времена пред ТВ екраном проводе жене и мушкарци у браку и са најмлађим дететом старим до шест година, и то жене сат и по (95,2 минута) а мушкарци мало више од два сата (125,3 минута).

За дружење и забаву највише времена имају лица ван брака и без детета – мушкарци 83 минута, а жене пет минута краће – 78 минута. У овим активностима најмање времена проведу жене ван брака а са дететом до 17 година (35,1 минут), али и мушкарци који су у браку и са дететом до шест година (42,4 минута).

Највише времена у спортским активностима проводе лица ван брака и без деце до 17 година (у просеку 31 минут – мушкарци, 22 минута – жене). Најмање

времена проводе лица у браку / заједници а без детета до 17 година: жене око 13 минута, а мушкарци 22 минута.

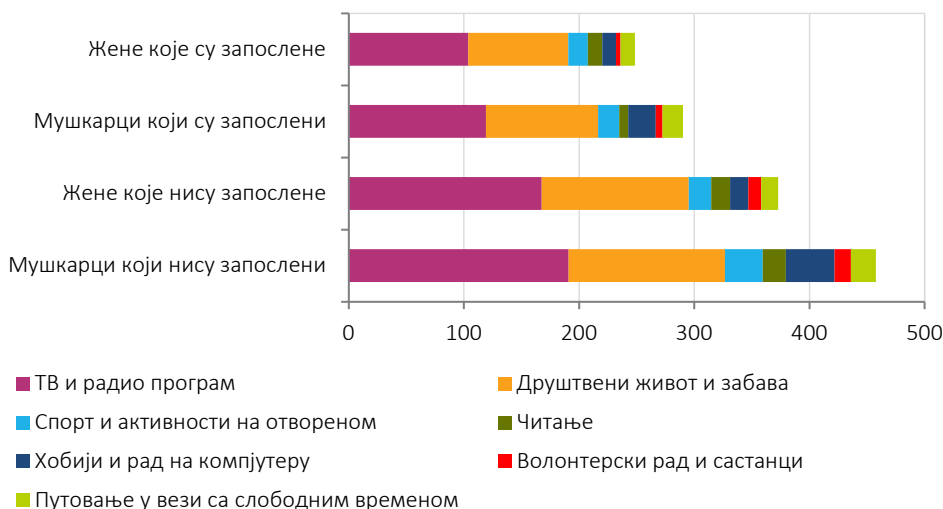
На читање, у просеку, највише времена проводе лица без детета до 17 година, и то исто и мушкарци који су у браку / заједници, и жене које су ван брака (19 минута). Само око пет минута за читање имају лица која су у браку и са најмлађим дететом до шест година.

Највише времена у обављању хобија и у раду на компјутеру проводе и мушкарци и жене који су ван брака и без детета (54 минуте према 19 минута). Слично, и жене које су у браку / заједници са дететом до шест година проведу 18 минута у овим активностима. Најмање времена проводе у овим активностима жене које су ван брака а са дететом до 17 година (девет минута) и мушкарци који су у браку заједници и са најмлађим дететом до шест година (14 минута).

Волонтерским радом највише се баве лица оба пола у браку / заједници без детета до 17 година (око 11 минута), а најмање жене и мушкарци који нису у браку, са дететом до 17 година (жене мање од минуте, а мушкарци уопште не). У путовањима у вези са слободним активностима, највише времена проводе лица оба пола ван брака и без детета до 17 година (27 минута – мушкарци, 17 минута – жене), а најмање жене ван брака а са дететом до 17 година (седам минута) и мушкарци у браку / заједници а са најмлађим дететом до шест година (12 минута).

Следећи графикон даје приказ слободних активности на нивоу 2 према полу и статусу запослености.

Графикон 27. Просечно време проведено у слободним активностима, ниво активности 2, становништво старости 15 и више година, према статусу у запослености по сопственој изјави и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у минутима)

Као што се и очекивало, за укупне слободне активности најмање времена имају запослене жене (4:08), па запослени мушкарци (4:50). Највише слободног времена имају мушкарци који нису запослени (седам и по сати), па жене, које у овим активностима проведу сат и по мање од мушкараца (6:12).

Гледање ТВ програма је активност у којој лица оба пола проведу више од 40% слободног времена, и међу свима су се издвојиле жене које нису запослене – 45%. Када су у питању друштвени живот и забава, у њима предњаче жене, и то запослене – 34,9%. Потом следе жене које нису запослене, па запослени мушкарци (33,5%). Мушкарци који нису запослени у овим активностима проведу нешто мање од трећине, 29,7% свог слободног времена.

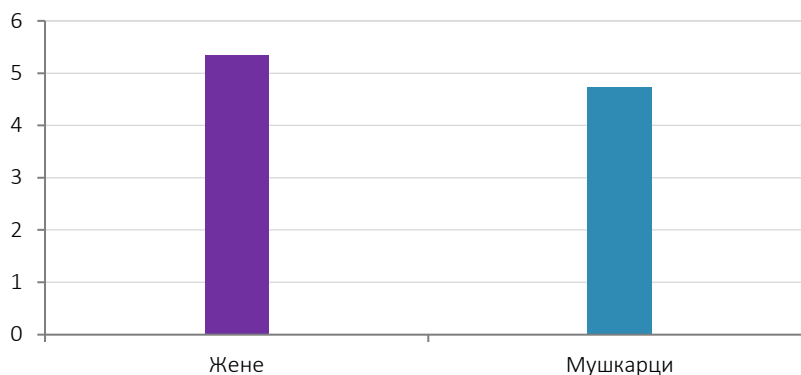
У бављењу спортом и у спортским активностима највише времена проводе лица која нису запослена (33 минуте мушкарци и 14 минута мање жене). У читању мушкарци проведу у просеку 20 минута, а жене 17 минута. Када су у питању хобији и рад на компјутеру, мушкарци дупло више времена од жена проведу у овим активностима – запослени око 42 минуте и незапослени 24 минута.

У активностима које се односе на волонтерски рад и састанке предњаче лица која нису запослена (14 минута мушкарци и 11 минута жене). На путовањима у вези са слободним активностима предњаче мушкарци, и то 22 минуте они који нису запослени, и 18 минута они који јесу.

➔ ГЛЕДАЊЕ СЛАГАЛИЦЕ

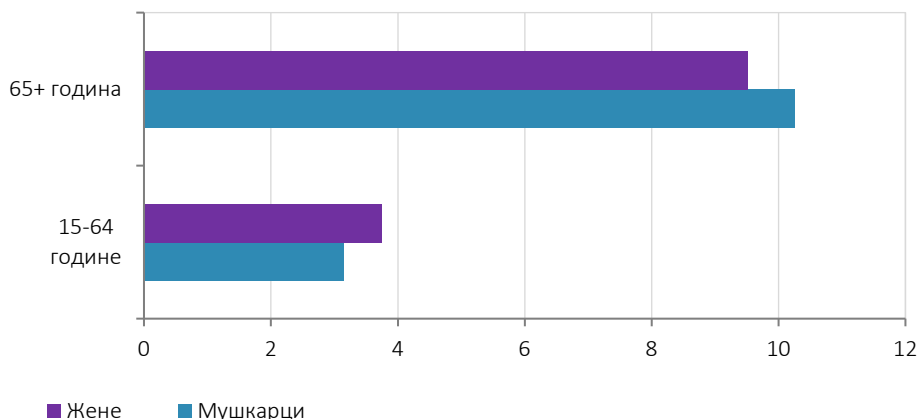
По подацима истраживања о коришћењу времена из 2021/2022. године, више од 5% жена и скоро 5% мушкараца је експлицитно навело да су гледали квиз ТВ Слагалица.

Графикон 28. Гледање квиза ТВ Слагалица, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Међу младима, односно лица старости 15–29 година је било мало „гледалаца“ Слагалице, мање од 2%. Старија популација је више гледала квиз Слагалица, а највише лица старости 65 и више година, односно око 10% те популације.

Графикон 29. Гледање Слагалице, становништво старости 15 и више година, према полу и старости; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

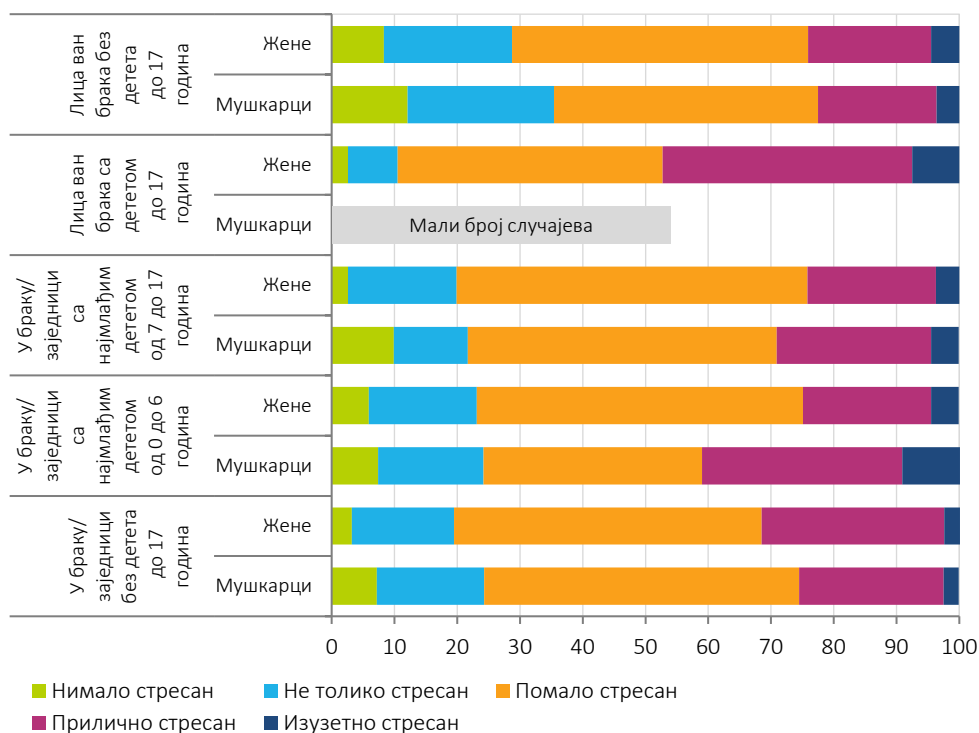
Подаци показују да су жене већим процентом присутније у категорији од 15 до 64 године (3,7%) него мушкарци (3,1%), док су међу „старијим“ гледаоцима присутнији мушкарци (10,3) него жене (9,5%), иако су жене бројније у старијим старосним групама.

➔ СТРЕС ПРЕ И ПОСЛЕ ПАНДЕМИЈЕ

Током истраживања које је било одложено годину дана због пандемије вирусом корона, једно од два додатна питања у индивидуалном упитнику се односило на то да ли је лице изложено стресу и колико. На графикону број 30 приказани су подаци са процентима лица мушког и женског пола према породичном саставу са одговорима на питање у вези са животом под стресом. Број мушкараца који су ван брака, а са малолетним дететом, био је недовољан и то је разлог што се ови подаци, због мале појаве, неће тумачити.

Графикон 30. Стрес међу становништвом старости 15 и више година, према породичном саставу и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Жене са децом су рекле да су под већим стресом него жене без деце, као што се могло и очекивати. Али, када се саберу проценти и жена и мушкараца у браку / заједници који су рекли да су били под стресом (збир категорија помало, прилично и изузетно стресан), интересантно је да су већи стрес пријавили они који имају децу старости од 7 до 17 година (80,1% жене, 78,2% мушкарци), него они са децом до шест година (76,8% према 75,9%).

Највећи стрес од свих лица са децом пријавиле су жене са дететом, а које су ван брака (89,5%). Висок збир процената присутан је и код лица која су ван брака и без детета (71,3% жене према 64,6% мушкараца).

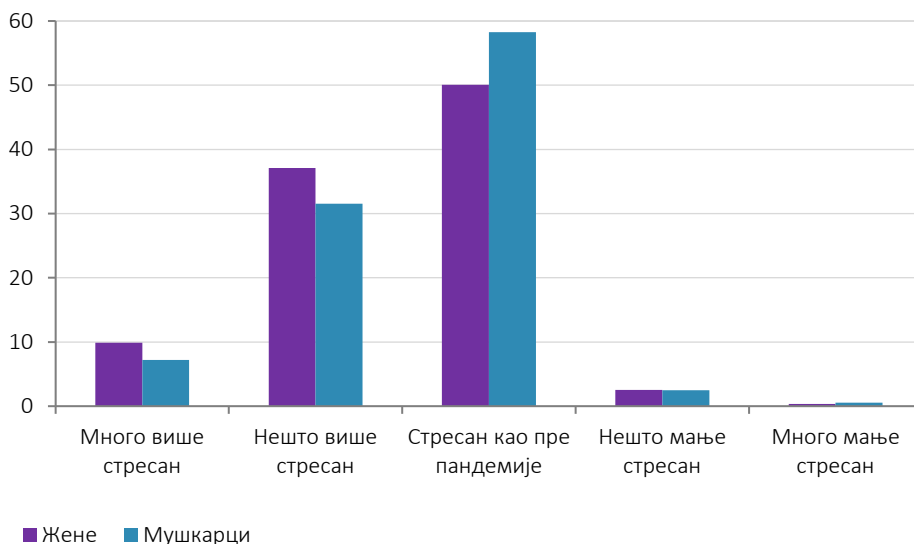
На другој страни, мушкарци који су ван брака и без детета су у 35,4% рекли да им живот није нимало или не толико стресан, а 28,7% жена из исте категорије.

Када је у питању не толико стресан и нимало стресан живот лица у браку и са дететом до шест година, забележило је 24,2% мушкараца и 23,1% жена, а 21,7% мушкараца и 19,9% жена са дететом од 7 до 17 година старости.

Међу женама са дететом, 5,9% жена у браку тј. заједници а са дететом до шест година је изјавило да им је живот без стреса, а по 2,6% жене које су у браку и са дететом од 7 до 17 година и жене које су ван брака а са дететом до 17 година.

Друго питање се односило на то да ли је живот пре пандемије био много више, и нешто више стресан као и пре пандемије, стресан као и пре пандемије, или нешто или много мање стресан.

Графикон 31. Стрес пре и после пандемије, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Више од половине анкетираних мушкараца (58,3%) је рекло да је живот сада стресан исто као што је био и пре пандемије, као и половина жена (50,1%). Али, жене су у већем проценту него мушкарци изражавале мишљење да је живот пре пандемије био нешто више стресан (37,1%), то јест много више стресан (9,9%) него мушкарци (31,6%, односно 7,2%). Остали одговори, односно да је живот сада нешто мање и много мање стресан, могу се подвести и под статистичку грешку и зато се неће коментарисати.

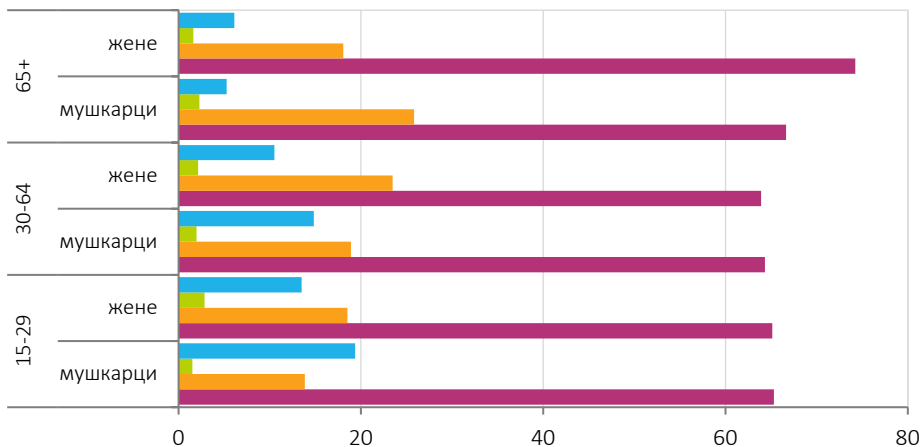
➔ БИТИ САМ ТОКОМ АКТИВНОСТИ

Један од одговора који је требало да буде попуњен за сваку активност уписану у дневник био је и да ли је, током обављања активности, лице било само или са неким.

Као што се могло и очекивати, старија лица су чешће него остали наводили да су били сами током дана. Жене старости 65 година и више су три четвртине дана, односно 74,2%, биле саме, а мушкарци 66,7%.

И жене и мушкарци из млађе и средње генерације навели су да су били сами у двама од три активности које су уписали у дневник, и интересантно је да су млади били за 1 или 2 процентна поена више сами него средња генерација.

Графикон 32. Бити сам или са неким током активности, становништво старости 15 и више година, према старости и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

- Лице је са другом особом коју познаје (није присутан члан домаћинства)
- Лице је са неким чланом домаћинства и присутна је друга особа коју познаје (није члан домаћинства)
- Лице је са неким чланом домаћинства, без друге особе коју познаје
- Лице је само током епизоде

Један од понуђених одговора је био да ли је лице било са неким чланом домаћинства и од свих анкетираних, 25,8% мушкараца из најстарије генерације и 23,5% жена из средње генерације је дало овај одговор.

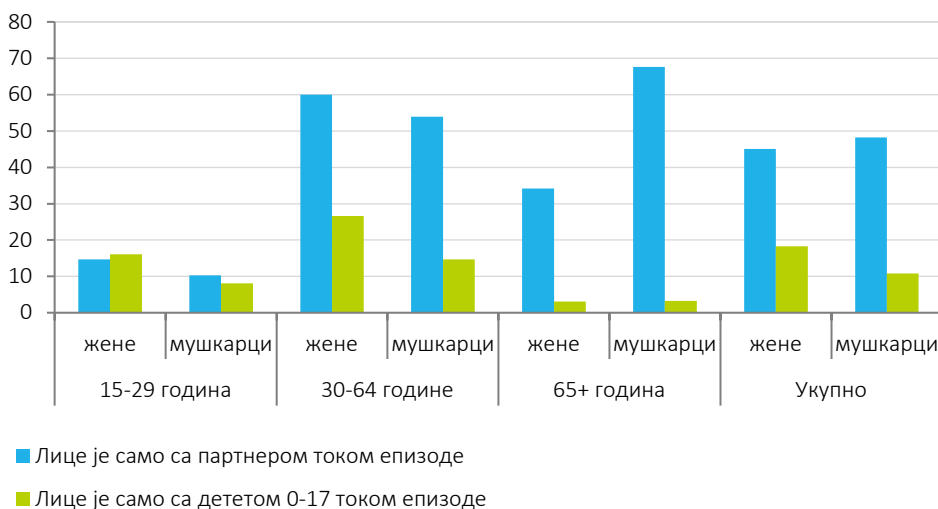
Најмање времена са чланом домаћинства су проводили мушкарци старости од 15 до 29 година – 13,8% њих, док су све остале категорије навеле да су биле са чланом домаћинства у више од 18% времена.

Најмлађи анкетирани мушкарци су највећи број активности обављали у друштву особе коју познају, а није био присутан члан домаћинства (19,3%), док најстарији мушкарци имају најмање учешће са наведеним лицима (5,3%).

Подаци на графикону 33 показују да је 45,1% жена и 48,2% процената мушкараца било са партнером током дана, међу њима највише најстарији мушкарци (65+ година) са 67,7% и жене средње генерације (30-64 године) са 60,0%.

Када је у питању провођење времена са дететом до 17 година, 18,3% жена и 10,8% мушкараца су били сами са дететом.

Графикон 33. Учешће становништва према времену које је проведено са партнером или са дететом, становништво старости 15 и више година, према старости и полу; сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

Када се погледају жене по категоријама старости, жене средње генерације су у 26,6% времена биле саме са дететом, а мушкарци у 14,7%.

▶ УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Трајање активности и структура времена проведеног у различитим главним активностима, које су укључене у истраживање, унеколико су варирали у ова два истраживања која су спроведена 2010. и 2021. године.

Када се упореде подаци из ова два истраживања на највишем нивоу, на нивоу шест активности, видљиве су разлике између жена и мушкараца.

Жене у Републици Србији су, према истраживању из 2021. године, у просеку провеле 14 минута више времена у плаћеним пословима него 2010. године, док су мушкарци провели девет минута више.

Табела 9. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; сви дани, Република Србија, 2010/2011. и 2021/2022. (у сатима)

	2010/2011		2021/2022	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Плаћени посао	02:09	03:47	02:23	03:56
Неплаћени посао	04:51	02:16	04:09	02:03
Учење	00:25	00:19	00:26	00:24
Личне потребе	11:13	11:05	11:33	11:22
Слободно време	05:18	06:29	05:27	06:11
Остало	00:01	00:01	00:00	00:01

Када су у питању неплаћени послови, после више од једне деценије од спровођења претходног истраживања, жене су у неплаћеним пословима провеле 42 минуте мање времена, а мушкарци 13 минута мање него 2010. године. Да подсетимо, 2021/2022. године је било време пандемије вируса корона која је утицала на промену понашања свих нас.

Када се посматрају активности учења, мушкарци су у тим активностима, по новом истраживању, проводили пет минута дуже него у првом истраживању. Жене су пак проводиле скоро исто времена као и у претходном истраживању, па су се анкетирани лица оба пола међусобно приближила у обављању ових активности.

Када се посматрају личне потребе, оне су у новом истраживању за жене трајале 20 минута дуже, а за мушкарце 17 минута дуже него 2010. године.

Што се тиче слободног времена, према новом истраживању, жене су у њему проводиле у просеку девет минута више него у првом истраживању, а мушкарци пак 18 минута краће.

У дневнику из 2021/2022. године, била су постављена и питања да се наведе која је била најпријатнија, најнепријатнија и најстреснија активност коју је лице забележило у поједином дневнику.

Подаци показују да, када су у питању жене, да је њима најпријатнија активност била одласци у посету и примање посете, затим гледање садржаја на ТВ, видео или ДВД уређају, а као трећа се наводи активност одмарања и слободног времена. Исте ове активности су наведене код мушкараца, али другачијим редом. Тако, као најпријатнија активност је наведено гледање садржаја на ТВ, видео или ДВД уређају, потом је одмарање и слободно време, а као трећа се наводе одласци у посету и примање посете.

Када је у питању најнепријатнија активност, највише је било одговора да су лица женског пола ускратила одговор, као друго се наводи чишћење стамбеног објекта а као треће активности на главном / другом послу. Мушкарци су пак као прву навели активност на главном / другом послу, а друга и трећа активност су биле без одговора и да лице не зна.

Као најстреснију, жене су навеле да немају одговор, као другу су навеле активност на главном / другом послу, а трећа по бројности је била да не зна. Када су у питању мушкарци, они су као најстреснију навели активност на главном / другом послу, а друга и трећа активност су биле без одговора и да лице не зна.

ПРИЛОЗИ

КАРАКТЕРИСТИКЕ ИСТРАЖИВАЊА О КОРИШЋЕЊУ ВРЕМЕНА

Општи приступ

Истраживање о коришћењу времена је у потпуности усаглашено са препорукама HETUS¹. Подаци за истраживање прикупљани су уз помоћ дневника за два случајно изабрана дана. Испитаници су били замољени да забележе главне активности које су обављали током дана и ноћи уносећи у десетоминутне интервале, да наведу могуће паралелне активности, информације да ли је коришћен мобилни или интернет, место обављања или превозно средство, и присуство других лица.

Становништво

Циљна група у ИКВ-у у Републици Србији је становништво старо 15 и више година које живи у домаћинствима. Лица која живе у институцијама нису укључена у ово истраживање. Јединица узорка је било домаћинство и лица која су стара 15 и више година.

План узорка

Величина узорка за анкету ИКВ 2021 износи 2 340 домаћинстава из 234 пописна круга. Примењен је двоетапни стратификовани узорак. Стратификација пописних кругова извршена је према територији на нивоу НСТЈ 2 (четири региона: Београдски регион, Регион Војводине, Регион Шумадије и Западне Србије, и Регион Јужне и Источне Србије) и типу насеља (град и остало).

У оквиру сваког стратума, пописни кругови су изабрани систематски са вероватноћом пропорционалном величини. Да би се узорак дистрибуирао на 12 месеци, на случајан начин је подељен на 26 подузорака, који су редом додељени два седмицама у току године. Тако је и сваки пописни круг из подузорка био предвиђен за две седмице. У оквиру сваког пописног круга, домаћинства су изабрана са једнаким вероватноћама и на случајан начин подељена у две групе од по пет домаћинстава за седам дана.

¹ Harmonised European Time Use Surveys. Линк:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/11597606/KS-GQ-20-011-EN-N.pdf/2567be02-f395-1d0-d64d-d375192d6f10?t=1607360062000>

Избор дана за вођење дневника

Сваком домаћинству из узорка додељена је једна на случајан начин изабрана комбинација дана: једног радног дана (понедељак–петак) и једног дана викенда (субота или недеља). У случају да лице из домаћинства није било у могућности да попуни дневник за одређени дан, било је дозвољено одлагање највише до три недеље, и то за исти дан у недељи.

Узорак за ИКВ није самопандерисан. Да би се добили репрезентативни подаци за Републику Србију, израчунати су пондери.

Инструменти истраживања

Упитник за домаћинство – Упитник се односи на карактеристике домаћинства. У упитник су била укључена питања која су се односила на бригу о деци, приходе и примање помоћи за децу или старија лица.

Индивидуални упитник за лице старо 15 и више година – Упитник се односи на чланове домаћинства старости 15 и више година. У упитник су била укључена национална питања која су се односила на стрес и живот пре пандемије (Z 1 и Z 2), питања која су се односила на доношење одлука у вези са здрављем, набавкама за домаћинство и сл. (D 1) и питање ко одлучује како се троши новац који лице заради (D 2).

Дневник – Дневник је главни инструмент за добијање информација о томе како су испитаници користили своје време. Временски дневник садржао је уводни текст и примере за попуњавање. У дневник су била укључена и питања која су се односила на избор најпријатније, најнепријатније и најстресније активности.

Теренски рад

Истраживање о коришћењу времена било је спроведено у периоду од 5. априла 2021. до краја априла 2022. године. РЗС је пре почетка истраживања слао писма на адресе носиоца домаћинства са обавештењем за чланове домаћинства. Писмом се најављивало спровођење истраживања, као и посета анкетара. Неколико дана пре првог изабраног дана за попуњавање дневника, чланови домаћинства су анкетирани попуњавањем Упитника за домаћинство и Индивидуалног упитника за лице старо 15 и више година.

ИТ стручњаци из РЗС-а креирали су апликацију за попуњавање упитника за домаћинство и лица стара 15 и више година у ИСТ програму (десктоп апликација) и веб-апликацију за унос информација из попуњених папирних дневника.

Анкетираним лицима у домаћинствима су остављана по два дневника које је требало да попуне за два унапред изабрана дана. Уколико лице није било у

могућности да попуни дневник за изабрани дан, постојала је могућност да се попуњавање одложи за једну, две или три седмице у односу на унапред предвиђен дан за попуњавање дневника.

Шифрирање

Испитаници су својим речима уписивали у дневнике активности које су обављали током дана и потом их је, због даље обраде података, било потребно шифрирати. На основу уписаног текста у дневник и унетог у апликацију, вршило се аутоматско шифрирање активности према речнику ИКВ-а који је направљен на основу базе шифрираних активности из 2010. године, који је sukcesивно допуњаван и прилагођаван ради што бољег аутоматског препознавања унетих активности. Овај речник је садржао скоро 10 000 појмова.

Када би се фаза аутоматског шифрирања „порције” материјала завршила, шифрирани материјал је био додељен кроз веб-апликацију, преко које је пет шифраната, спољних сарадника, могло да обавља појединачну контролу, исправку и шифрирање активности ИКВ-а. За ту сврху је био коришћен кодекс шифара који је преузет из Евростатове методологије. Кодекс шифара је усаглашен са европским препорукама.

С обзиром на то да је било могуће проширење шифара активности националним шифрама за специфичне националне активности, у кодекс шифара за 2021/2022. додате су четири активности:

- пијење кафе (022, биће прикључено у 021),
- пушење цигарета (023, биће прикључено у 531),
- брига о детету коју пружа други члан домаћинства, а није родитељ, старија сестра или брат (388, биће прикључено у 381), и
- гледање ТВ квиза Слагалица (822, биће прикључено у 821).

Обрада података

Апликација за унос података о домаћинствима и појединцима направљена је у софтверу *IST* који је развио и користи Републички завод за статистику. Информације из дневника су унете преко веб-апликације. Софтвер *SPSS* коришћен је за организацију и чување података, смештај и безбедност, као и за чишћење података, статистичку обраду података и табелирање. Софтвер *SAS* коришћен је за израчунавање пондера.

Стопе одговора

Број анкетираних домаћинстава / број домаћинстава у узорку	73,6
Број анкетираних лица / број лица у узорку (у анкетираним домаћинствима)	94,6
Број лица са најмање једним попуњеним дневником / број анкетираних лица	93,3
Укупан број попуњених дневника / број анкетираних лица	1,7
Број домаћинстава у којима су анкетирана лица попунила оба дневника / број анкетираних домаћинстава	74,7

Попуњавање дневника

Просечан број епизода по дневнику (само главна активност)	25
Просечан број активности по дневнику (само главна активност)	11,7
Учешће укупног времена са регистрованим паралелним активностима (%)	12,7
Број шифара активности у истраживању *	120

* У дневницима не постоје следеће шифре активности: 215 - Ваннаставне активности, 523 - Уметничке изложбе и музеји, 712 - Колекционарство и 734 - Игрице за конзолу (на кућној конзоли). Додате су четири нове шифре: 022 – Пијење кафе, 023 – Пушење, 388 – Брига о детету коју пружају други чланови домаћинства, а нису његови родитељи, сестре и браћа и 822 – Гледање ТВ квиза Слагалица.

Распоред дана дневника по данима у седмици

	Број	Процент
Радни дан	3680	51,7
Понедељак	769	10,8
Уторак	737	10,4
Среда	720	10,1
Четвртак	747	10,5
Петак	707	9,9
Дан викенда	3435	48,3
Субота	1712	24,1
Недеља	1723	24,2
Укупно	7115	100,0

Шифре главне и паралелне активности – класификација

0	БРИГА О СЕБИ
01	СПАВАЊЕ
011	Спавање
012	Болестан и везан за кревет
02	КОНЗУМИРАЊЕ ХРАНЕ И ПИЋА
021	Исхрана – јело и пиће (не укључује пијење кафе)
022	Пијење кафе
023	Пушење
03	ОСТАЛА ЛИЧНА НЕГА
031	Умивање, лична хигијена и облачење
032	Услуге личне неге
039	Остала или неодређена лична нега
1	ЗАПОСЛЕЊЕ
11	ГЛАВНИ И ДРУГИ ПОСАО
111	Радно време на главном / другом послу (укључујући кратке паузе и путовање на послу)
12	АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА ЗАПОСЛЕЊЕМ
121	Пауза за ручак на главном и другим пословима
129	Остале или неодређене активности у вези са запослењем
2	УЧЕЊЕ
21	ШКОЛА ИЛИ ФАКУЛТЕТ
211	Часови и предавања
212	Домаћи задаци
213	Стручна пракса
214	Паузе у школи / на факултету
215	Ваннаставне активности
219	Остале / неодређене активности које се односе на учење
22	УЧЕЊЕ У СЛОБодно ВРЕМЕ
221	Учење у слободно време

Шифре главне и паралелне активности – класификација (наставак)

3	БРИГА О ДОМАЋИНСТВУ И ПОРОДИЦИ
30	НЕОДРЕЂЕНА БРИГА О ДОМАЋИНСТВУ И ПОРОДИЦИ
300	Неодређена брига о домаћинству и породици
31	БАВЉЕЊЕ ХРАНОМ
311	Припрема и печење хране
312	Прање судова / посуђа
313	Складиштење, аранжирање, чување залиха хране
32	ОДРЖАВАЊЕ ДОМАЋИНСТВА
321	Чишћење стамбеног објекта
322	Чишћење дворишта и баште
323	Грејање стана и воде
324	Распоређивање робе и материјала у домаћинству
325	Рециклирање и одлагање отпада
329	Остале или неодређене активности у вези са одржавањем домаћинства
33	БРИГА О ТЕКСТИЛУ
331	Прање веша
332	Пеглање
339	Остале или неодређене активности у вези са одржавањем одеће и обуће
34	БАШТОВАНСТВО И БРИГА О КУЋНИМ ЉУБИМЦИМА
341	Баштованство
342	Чување домаћих животиња
343	Брига о кућним љубимцима
344	Вођење пса у шетњу
349	Остале или неодређене активности у вези са баштованством и бригом о кућним љубимцима
35	ИЗГРАДЊА И ПОПРАВКЕ
351	Изградња куће и реновирање
352	Поправке на стамбеном објекту
353	Прављење, поправљање и одржавање кућних добара
354	Одржавање возила

Шифре главне и паралелне активности – класификација (наставак)

359	Остале или неодређене активности у вези са изградњом и поправком
36	КУПОВИНА И УСЛУГЕ
361	Куповина (укључујући онлајн / Е-куповину)
362	Комерцијалне и административне услуге
369	Остале или неодређене куповине и услуге
37	ВОЂЕЊЕ ДОМАЋИНСТВА
371	Вођење домаћинства
38	БРИГА О ДЕТЕТУ
381	Чување, брига и надгледање детета
382	Подучавање детета
383	Читање, играње и разговор са дететом
384	Одласци са дететом
388	Брига о детету коју пружа други члан домаћинства, а није родитељ, старија сестра или брат
389	Остале или неодређене активности у вези са бригом о детету
39	ПОМОЋ ОДРАСЛОМ ЧЛАНУ ДОМАЋИНСТВА
391	Брига о одраслом члану домаћинства
392	Остала помоћ одраслом члану домаћинства
4	ВОЛОНТЕРСКИ РАД И САСТАНЦИ
41	РАД ЗА ИЛИ ПРЕКО НЕКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
411	Рад за или преко неке организације
42	НЕФОРМАЛНА ПОМОЋ ДРУГОМ ДОМАЋИНСТВУ
421	Помоћ у вези са изградњом и поправкама
422	Помоћ другоме у плаћеном послу и пољопривредним активностима
423	Брига о својој деци која живе у другом домаћинству
424	Брига о деци као помоћ другом домаћинству
425	Помоћ одраслој особи у другом домаћинству
429	Остала или неодређена неформална помоћ другом домаћинству
43	САСТАНЦИ И ВЕРСКЕ АКТИВНОСТИ
431	Састанци

Шифре главне и паралелне активности – класификација (наставак)

432	Верске активности
433	Посета и брига о гробу
439	Остале или неодређене друштвене активности
5	ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ И ЗАБАВА
51	ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ
511	Дружење са породицом
512	Одласци у посету и примање посете
513	Славља
514	Аудио и видео разговори телефоном
515	Комуникација текстуалним порукама (СМС, мејл итд.)
516	Време проведено на друштвеним мрежама
519	Остале или неодређене активности у вези са друштвеним животом
52	ЗАБАВА И КУЛТУРА
521	Биоскоп
522	Позориште и концерти
523	Уметничке изложбе и музеји
524	Библиотека
525	Присуствовање спортским догађајима
526	Зоолошки вртови, ботаничке баште, природни резервати итд.
529	Остале или неодређене активности у вези са забавом и културом
53	ОДМАРАЊЕ — СЛОБОДНО ВРЕМЕ
531	Одмарање и слободно време
6	СПОРТОВИ И АКТИВНОСТИ КОЈЕ СЕ ОБАВЉАЈУ НАПОЉУ
61	ФИЗИЧКЕ ВЕЖБЕ
611	Шетање и планинарење
612	Џогирање и трчање
613	Вожња бицикла, скијање и клизање
614	Игре са лоптом
615	Гимнастика и фитнес
616	Водени спортови

Шифре главне и паралелне активности – класификација (наставак)

619	Остали или неодређени спортови и активности које се обављају напољу
62	ПРОДУКТИВНЕ ВЕЖБЕ
621	Продуктивна вежба (нпр. лов, риболов, брање бобица, печурака или биља)
63	АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА СПОРТОМ
631	Активности у вези са спортом
7	ХОБИЈИ
71	УМЕТНОСТ И ХОБИЈИ
711	Уметност (визуелна, извођачка и литерарна)
712	Колекционарство
713	Израда ручних радова
719	Остале или неодређене активности у вези са хобијима
72	РАД НА РАЧУНАРУ
721	Рад на рачунару (програмирање, инсталирање и поправке)
722	Претраживање информација путем интернета
729	Остале или неодређене активности у вези са радом на рачунару
73	ИГРЕ
731	Соло игре и играње, коцкање
732	Друштвене игре и играње
733	Компјутерске игрице
734	Игрице за конзолу (на кућној конзоли)
735	Игрице на мобилном уређају (мобилни телефон / таблет)
739	Остале или неодређене игре
8	МАСОВНИ МЕДИЈИ
81	ЧИТАЊЕ
811	Читање часописа
812	Читање књига
819	Остало или неодређено читање
82	ТВ, ВИДЕО И ДВД
821	Гледање садржаја на ТВ, видео или ДВД уређају
822	Гледање ТВ квиза Слагалица

Шифре главне и паралелне активности – класификација (наставак)

83	РАДИО И СНИМЦИ
831	Слушање радија и снимака
9	ПУТОВАЊА И НЕОДРЕЂЕНО КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА
	СВРХА ПУТОВАЊА
910	Путовање на посао и са посла
920	Путовање у вези са учењем / студирањем
936	Путовање у вези са куповином и услугама
938	Путовање у вези са бригом о детету / деци
939	Путовање у вези са осталом бригом о домаћинству
940	Путовање у вези са волонтерским радом и састанцима
950	Путовање у вези са друштвеним животом
960	Путовање у вези са осталим слободним активностима
980	Путовање у вези са променом места / насеља
900	Остала или неодређена сврха путовања
	ПОМОЋНИ КODOVI
995	Попуњавање дневника о коришћењу времена
998	Неодређено слободно време
999	Остало неодређено коришћење времена

Шифре активности на I нивоу активности

Плаћени посао: активности 111-129, 910

Неплаћени посао: активности 300-392, 936, 938, 939

Учење: активности 211-221, 920

Личне потребе: активности 011-039, 900

Слободно време: активности 411-831, 940, 950, 960, 980

Остало: активности 995, 998, 999

Шифре за место дешавања и превозно средство

Напомена: место дешавања је путовање када је путовање унето као главна активност!

00 Неодређено место дешавања/превозно средство

10 Неодређено место дешавања (није путовање)

11 Кућа

Код куће

У дворишту

У башти породичне куће

Радно место, ако се ради код куће

Стан који користи студент током трајања школске године

Стан који користи запослени члан породице током радних периода

12 Викендица или стан за одмор

У власништву или закупљена кућа или стан за сврху одмора у сопственој земљи или иностранству

13 Радно место или школа

Сопствено радно место или школа

Менза/кантина на сопственом радном месту

Менза/кантина у сопственој школи

За пољопривредника када ради ван баште, на пољу или у шуми

14 Кућа других људи

Такође и кућа или викендица неког другог домаћинства

15 Ресторан, кафић или кафана

Пажња: Ручак у мензи на (сопственом) радном месту или у (сопственој) школи укључено је у **Радно место или школа**.

16 Самопослуга, продавница и шопинг центар

Пекара, пијаца, бувљак

17 Хотел, пансион и камп

Ресторани у хотелу, пансиону или кампу укључени су у *Ресторан, кафић или кафана*. Продавнице на овим местима су укључене у *Самопослуга, продавница и шопинг центар*.

19 Остала места дешавања (није путовање)

Примери:

Плажа, базен

Унутрашњост земље

Дететова школа

На улици

Спортски центар

Радно место мужа/жене

Игралиште, болница, црква

Превозно средство

20 Неодређено превозно средство

21 Ходање пешице

Такође и чекање на аутобус, воз, авион и слично

22 Вожња бициклом

23 Вожња на мопеду, мотоциклу или у моторном чамцу

Пример: моторне санке

24 Вожња у путничком аутомобилу

Као возач или путник у сопственом, рентираном или возилу другог лица

29 Остала приватна превозна средства

Примери:

Камион

Трактор

Комби

Саонице

Вожња на ролерима
Веслање
Путовање на коњу

31 Вожња у јавном превозу

Примери:

Такси (укључује Uber и др.)
Градски и међуградски аутобус
Метро
Трамвај
Авион
Чамац или брод
Воз

Шифре са ким је проведено време

1	Сам / сама (такође и са непознатим људима, сам у гомили)
2	Партнер
3	Родитељ
4	Деца до 17 пуних година старости (млађа од 18 година)
5	Други чланови домаћинства
6	Друге особе које испитаник познаје

Бинарне шифре

0 Није коришћен компјутер или интернет
1 Коришћен је компјутер или интернет

Табела П.1. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Плаћени посао	02:57	00:58	02:23	04:43	01:59	03:56
Главни и други посао	02:33	00:51	02:04	04:10	01:46	03:29
Активности у вези са запослењем	00:02	00:01	00:02	00:03	00:01	00:03
Путовање до и са посла	00:20	00:05	00:16	00:29	00:12	00:24
Неплаћени посао	04:02	04:25	04:09	01:55	02:21	02:03
Бављење храном	01:50	02:06	01:55	00:17	00:20	00:18
Одржавање домаћинства	00:40	00:49	00:42	00:24	00:34	00:27
Брига о текстилу	00:14	00:14	00:14	00:00	00:00	00:00
Баштованство и брига о кућним љубимцима	00:17	00:17	00:17	00:22	00:26	00:23
Изградња и поправке	00:00	00:01	00:00	00:09	00:14	00:10
Куповина и услуге	00:15	00:17	00:16	00:14	00:15	00:14
Вођење домаћинства	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00
Брига о детету	00:25	00:23	00:25	00:10	00:11	00:10
Помоћ одраслом члану домаћинства	00:02	00:02	00:02	00:01	00:01	00:01
Неодређена брига о домаћинству и породици	00:00	00:00	00:00	00:00	00:01	00:00
Путовање у вези са неплаћеним послом	00:15	00:13	00:14	00:14	00:15	00:14
Учење	00:31	00:12	00:26	00:30	00:10	00:24
Школа или факултет	00:28	00:12	00:23	00:26	00:08	00:21
Учење у слободно време	00:00	00:00	00:00	00:01	00:01	00:01
Путовање у вези са учењем / студирањем	00:02	00:00	00:01	00:03	00:00	00:02
Личне потребе	11:20	12:07	11:33	11:06	12:03	11:22
Спавање	08:15	08:46	08:24	08:06	08:48	08:18
Конзумирање хране и пића	01:59	02:17	02:04	01:59	02:14	02:03
Остала лична нега	01:03	01:02	01:03	00:59	00:59	00:59
Остала или неодређена сврха путовања	00:01	00:01	00:01	00:01	00:01	00:01

Табела П.1. Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима) (наставак)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Слободно време	05:08	06:14	05:27	05:42	07:23	06:11
Рад за или преко неке организације	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00
Неформална помоћ другом домаћинству	00:07	00:05	00:07	00:08	00:09	00:08
Састанци и верске активности	00:00	00:01	00:00	00:00	00:01	00:01
Друштвени живот	00:53	01:19	01:00	00:53	01:23	01:02
Забава и култура	00:00	00:01	00:00	00:01	00:02	00:01
Одмарање - слободно време	00:49	00:53	00:50	00:50	00:57	00:52
Физичке вежбе	00:15	00:25	00:18	00:18	00:32	00:22
Продуктивне вежбе	00:00	00:00	00:00	00:02	00:03	00:02
Активности везане за спорт	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00
Уметност и хобији	00:03	00:02	00:02	00:01	00:01	00:01
Рад на рачунару	00:09	00:08	00:08	00:15	00:15	00:15
Игре	00:02	00:02	00:02	00:14	00:18	00:15
Читање	00:14	00:16	00:15	00:13	00:14	00:13
ТВ, видео и ДВД	02:19	02:29	02:22	02:27	02:45	02:32
Радио и снимци	00:01	00:01	00:01	00:01	00:02	00:01
Путовање у вези са волонтерским радом и састанцима	00:01	00:01	00:01	00:01	00:02	00:01
Путовање у вези са друштвеним животом	00:06	00:14	00:09	00:09	00:19	00:12
Путовање у вези са осталим слободним активностима	00:01	00:04	00:02	00:02	00:06	00:03
Путовање у вези са променом места/насеља	00:00	00:03	00:01	00:00	00:04	00:01
Остала путовања и активности	00:00	00:00	00:00	00:01	00:01	00:01
<i>Број дневника</i>	1938	1810	3748	1742	1625	3367

Табела П.2. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Плаћени посао	39,3	16,2	32,7	56,5	28,2	48,4
Главни и други посао	38,9	15,8	32,3	56,3	27,8	48,1
Активности у вези са запослењем	7,6	2,3	6,1	10,5	3,9	8,6
Путовање до и са посла	33,8	10,8	27,3	48,5	19,7	40,3
Неплаћени посао	93,0	94,1	93,3	76,4	78,4	77,0
Бављење храном	85,0	86,2	85,3	33,8	34,8	34,1
Одржавање домаћинства	62,0	67,3	63,5	36,1	46,3	39,0
Брига о текстилу	27,3	25,9	26,9	2,2	2,3	2,2
Баштованство и бригаа о кућним љубимцима	20,5	20,2	20,4	18,7	21,5	19,5
Изградња и поправке	0,7	1,2	0,8	9,8	14,4	11,1
Куповина и услуге	40,7	33,9	38,8	37,6	36,8	37,4
Вођење домаћинства	0,9	1,1	1,0	0,9	1,1	1,0
Брига о детету	17,8	16,1	17,3	10,9	11,6	11,1
Помоћ одраслом члану домаћинства	2,8	3,6	3,1	2,1	1,3	1,9
Неодређена бригаа о домаћинству и породици	0,1	0,2	0,1	0,4	0,5	0,4
Путовање у вези са неплаћеним послом	40,0	34,4	38,4	38,5	36,6	37,9
Учење	9,5	5,7	8,4	8,0	5,8	7,3
Школа или факултет	8,8	5,4	7,8	7,6	5,5	7,0
Учење у слободно време	0,8	0,3	0,6	0,4	0,3	0,4
Путовање у вези са учењем / студирањем	3,3	0,2	2,4	3,4	0,3	2,5
Личне потребе	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Спавање	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Конзумирање хране и пића	99,5	99,7	99,5	99,7	99,8	99,7
Остала лична нега	97,7	96,9	97,5	97,4	97,1	97,4
Остала или неодређена сврха путовања	4,0	2,3	3,5	3,5	2,1	3,1

Табела П.2. Учешће становништва у обављању активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (%) (наставак)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Слободно време	98,7	99,7	99,0	98,9	99,4	99,1
Рад за неку организацију или преко ње	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Неформална помоћ другом домаћинству	4,3	4,9	4,5	5,3	6,5	5,7
Састанци и верске активности	1,0	2,5	1,4	1,0	2,7	1,5
Друштвени живот	63,7	71,0	65,8	62,8	68,6	64,4
Забава и култура	0,5	0,8	0,6	0,8	2,1	1,1
Одмарање - слободно време	54,4	59,1	55,8	55,6	56,8	56,0
Физичке вежбе	18,0	24,8	19,9	20,4	28,8	22,8
Продуктивне вежбе	0,0	0,1	0,0	0,8	1,4	1,0
Активности у вези са спортом	0,2	0,0	0,2	0,3	0,9	0,4
Уметност и хобији	3,2	2,4	3,0	0,8	0,8	0,8
Рад на рачунару	11,4	11,1	11,3	16,3	15,8	16,2
Игре	4,0	4,2	4,0	13,1	15,9	13,9
Читање	19,2	20,8	19,6	20,7	23,1	21,4
ТВ, видео и ДВД	85,5	84,9	85,3	85,4	85,7	85,5
Радио и снимци	2,6	3,6	2,8	2,9	3,6	3,1
Путовање у вези са волонтерским радом и састанцима	2,7	3,3	2,8	3,2	5,1	3,8
Путовање у вези са друштвеним животом	17,9	29,9	21,3	23,5	35,5	27,0
Путовање у вези са осталим слободним активностима	3,2	6,5	4,1	7,7	11,0	8,6
Путовање у вези са променом места/насеља	0,5	2,8	1,2	0,7	4,0	1,7
Остала путовања и активности	2,8	2,5	2,7	4,21	3,78	4,08
<i>Број дневника</i>	1938	1810	3748	1742	1625	3367

Табела П.3. Просечно време оних који су обављали активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Плаћени посао	07:31	05:59	07:18	08:21	07:05	08:08
Главни и други посао	06:35	05:27	06:26	07:24	06:23	07:14
Активности везане за запослење	00:33	00:45	00:35	00:37	00:36	00:37
Путовање до и са посла	01:01	00:52	01:00	01:00	01:01	01:00
Неплаћени посао	04:20	04:42	04:26	02:31	03:00	02:39
Бављење храном	02:10	02:26	02:14	00:50	00:59	00:53
Одржавање домаћинства	01:05	01:13	01:07	01:07	01:14	01:09
Брига о текстилу	00:52	00:54	00:53	00:26	00:25	00:26
Баштованство и брига о кућним љубимцима	01:23	01:26	01:24	01:59	02:05	02:01
Изградња и поправке	00:45	01:28	01:02	01:38	01:37	01:38
Куповина и услуге	00:38	00:52	00:41	00:38	00:41	00:39
Вођење домаћинства	00:52	00:25	00:43	00:42	00:39	00:41
Брига о детету	02:26	02:25	02:26	01:38	01:40	01:39
Помоћ одраслом члану домаћинства	01:15	01:10	01:13	00:57	01:25	01:03
Неодређена брига о домаћинству и породици	02:40	01:29	02:00	01:13	03:40	02:01
Путовање у вези неплаћеног посла	00:38	00:39	00:38	00:37	00:42	00:38
Учење	05:32	03:41	05:11	06:24	03:00	05:38
Школа или факултет	05:25	03:44	05:05	05:43	02:42	05:02
Учење у слободно време	01:17	02:08	01:23	06:42	07:50	06:57
Путовање у вези са учењем / студирањем	01:12	01:02	01:12	01:28	01:06	01:27
Личне потребе	11:20	12:07	11:33	11:06	12:03	11:22
Спавање	08:15	08:46	08:24	08:06	08:48	08:18
Конзумирање хране и пића	02:00	02:17	02:05	01:59	02:14	02:03
Остала лична нега	01:04	01:04	01:04	01:00	01:01	01:00
Остала или неодређена сврха путовања	00:36	00:44	00:37	00:42	00:50	00:43

Табела П.3. Просечно време оних који су обављали активности, становништво старости 15 и више година, према полу; радни дани, дани викенда и сви дани, Република Србија, 2021/2022. (у сатима) (наставак)

	Жене			Мушкарци		
	радни дани	дани викенда	сви дани	радни дани	дани викенда	сви дани
Слободно време	05:12	06:16	05:30	05:46	07:25	06:14
Рад за или преко неке организације	04:04	01:00	03:51	00:00	00:00	00:00
Неформална помоћ другом домаћинству	02:54	02:00	02:37	02:41	02:23	02:36
Састанци и верске активности	01:03	01:12	01:07	01:13	01:10	01:11
Друштвени живот	01:23	01:52	01:32	01:25	02:01	01:36
Забава и култура	01:53	02:11	02:00	02:13	02:15	02:14
Одмарање - слободно време	01:31	01:30	01:31	01:30	01:40	01:33
Физичке вежбе	01:25	01:44	01:31	01:31	01:53	01:39
Продуктивне вежбе	02:20	01:33	01:50	04:18	04:24	04:20
Активности везане за спорт	01:30	04:00	01:38	00:36	00:20	00:27
Уметност и хобији	01:35	01:35	01:35	02:46	03:49	03:04
Рад на рачунару	01:19	01:15	01:18	01:37	01:40	01:38
Игре	01:05	01:09	01:07	01:49	01:59	01:52
Читање	01:16	01:17	01:16	01:03	01:03	01:03
ТВ, видео и ДВД	02:43	02:56	02:47	02:52	03:13	02:58
Радио и снимци	00:45	00:55	00:49	00:48	01:03	00:53
Путовање у вези са волонтерским радом и састанцима	00:38	00:47	00:41	00:46	00:45	00:46
Путовање у вези са друштвеним животом	00:38	00:48	00:42	00:38	00:54	00:44
Путовање у вези са осталим слободним активностима	00:32	01:10	00:49	00:37	00:58	00:45
Путовање у вези са променом места/насеља	01:59	02:16	02:11	02:11	01:53	01:59
Остала путовања и активности	00:27	00:30	00:28	00:33	00:37	00:34
<i>Број дневника</i>	1938	1810	3748	1742	1625	3367

Списак учесника

Руководиоци пројекта	Миладин Ковачевић, директор Снежана Лакчевић, помоћник директора за Сектор друштвених статистика и Циљеве одрживог развоја
Методолошке припреме (израда упитника, упутстава и шифарника)	Драгана Ђоковић Папић Јованка Стојановић Владица Јанковић Петар Ђорић
Избор узорка	Мирјана Огризовић Брашанац
Апликација за унос података и праћење рада анкетара	Драган Поповић
Апликација за унос дневника, шифрирање активности и извештавање	Јелена Станојевић
Контролори рада на терену	Весна Скробић Славица Манов Славиша Ђирић Жаклина Глишић Стошић Јасмина Савић Вукица Стојановић Зоран Ђаћић Драган Спасојевић Мирко Вукомановић Љиљана Вуковић Драган Кузмић Звездана Димитријевић Јеноваи Ђорђета Арсић Бранко Драгишић Адриана Курица

Анкетари

Александар Перишић
Биљана Остојић
Весна Јанковић
Геза Цекуш
Дарко Бјелобаба
Драгана Димитријевић
Драгана Ерчић Гајић
Драгана Милутиновић
Жана Бабић
Иван Милутиновић
Ивана Стојановић
Ивица Тончев
Катарина Ерњаковић
Миљан Тодоровић
Миомир Живановић
Мирјана Михајловић
Мица Митровић
Немања Павловић
Новица Михајловић
Оливера Живковић
Сандра Живановић
Снежана Вла
Снежана Вукомановић
Стеван Бјелобаба
Трајка Димитријевић

Шифранти

Даниела Јанковић
Емилија Николић Ђорић
Методија Манов
Милица Вујновић
Мирјана Вукашиновић

Одсек за комуникацију и информисање
Тел.: 011/24-01-284
Имејл-адреса: stat@stat.gov.rs

Библиотека
Тел.: 011/24-12-922, лок. 408
Имејл-адреса: biblioteka@stat.gov.rs

Број страна: 89
Тираж: 30
Периодика излажења: повремена

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

379.81(497.11)"2021/2022"(083.41)

**КОРИШЋЕЊЕ времена у Републици Србији,
2021/2022.** / [рукопис припремили Драгана
Ђоковић-Папић, Петар Ђорић, Владица Јанковић]. -
Београд : Републички завод за статистику, 2024
(Београд : Републички завод за статистику). - 89 стр.
: табеле ; 25 cm

Тираж 30. - Стр. 3: Предговор / Бранко Јосиповић.

ISBN 978-86-6161-265-7

1. Ђоковић Папић, Драгана, 1964- [приређивач,
сакупљач]
а) Слободно време -- Коришћење -- Србија -- 2021-
2022 -- Статистика

COBISS.SR-ID 160003593

**КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2021/2022.**